

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Ekonomická analýza zemědělského podniku Elita, s.r.o.

Sofia Dolid

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Sofia Dolid

Podnikání a administrativa

Název práce

Ekonomická analýza zemědělského podniku Elita, s.r.o

Název anglicky

Economic analysis of the agricultural company Elita, s.r.o

Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je posouzení ekonomické situace zemědělského podniku Elita, s.r.o za období 2017 – 2021. Na základě vyhodnocení ekonomické situace budou uvedena v závěru doporučení pro budoucí stabilizaci a rozvoj zvoleného subjektu.

Metodika

Bakalářská práce zkoumá ekonomickou situaci ukrajinské společnosti s ručením omezeným Elita.

Teoretická část práce bude obsahovat zpracování teoretických přístupů – vymezení pojmů a role uživatelů finanční analýzy, vzorce a doporučené hodnoty, s použitím českých i zahraničních zdrojů, knih (ISBN) a odborných časopisů (ISSN).

V praktické části bude provedena podrobnější analýza ekonomiky vybraného podnikatelského subjektu. Pro vypracování praktické části bakalářské práce bude čerpáno především z účetních výkazů, rozvah a výkazů zisku a ztrát zemědělského podniku Elita, s.r.o.

Doporučený rozsah práce

30-50 stran.

Klíčová slova

finanční analýza, účetní výkazy, zemědělský podnik

Doporučené zdroje informací

- GRÜNWARD, R., HOLEČKOVÁ, J. 2007. Finanční analýza a plánování podniku. 1. vyd. Praha: Vydavatelství Ekopress. ISBN 978-80-86929-26-2.
- KALOUDA, F. 2016. Finanční analýza a řízení podniku. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-591-3.
- LITVIN B., STELMAKH M. 2008. Finansovyj analiz: navchalnyi posibnyk. Kyjev: High-Tech Press. ISBN 978-966-2143-11-9.
- RŮČKOVÁ, P. 2021. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. 7. akt. vyd. Praha: GRADA Publishing. ISBN 978-80-271-3124-2.
- SYNEK, M., KISLINGEROVÁ, E. a kol. 2015. Podniková ekonomika. 6. přeprac. a dopln. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8.
- VOCHOZKA, M. 2011. Metody komplexního hodnocení podniku. Praha: GRADA Publishing. ISBN 978-80-247-3647-1.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Helena Řezbová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 15. 6. 2022

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 07. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Ekonomická analýza zemědělského podniku Elita, s.r.o." jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.03.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Heleně Řezbové, Ph.D. za vstřícný přístup, cenné připomínky a ochotu při psaní odborné bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala svému otci panu Stanislavovi Dolidovi za poskytnutí interních podkladů a dat potřebných pro vypracování publikace.

Ekonomická analýza zemědělského podniku Elita, s.r.o.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá finanční analýzou společnosti Elita s.r.o. v období 2017–2021. Cílem této práce bylo zhodnotit finanční situaci vybraného podniku a na základě výsledků finanční analýzy případně navrhnout změny pro jeho další vývoj. Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou. V první části jsou uvedeny a popsány základní teoretické pojmy a vybrané vzorce poměrových ukazatelů finanční analýzy, které se využijí v praktické části. Druhá část práce se věnuje nejprve popisu a charakteristice vybrané společnosti. Následně je provedena analýza ekonomické situace podniku, která se skládá z analýzy absolutních a poměrových ukazatelů. Mezi absolutní ukazatele se řadí horizontální a vertikální analýza účetních výkazů společnosti. Dále jsou vypočteny poměrové ukazatele mezi něž patří ukazatele likvidity, zadluženosti, aktivity a rentability. Praktická část práce taktéž obsahuje přehledné tabulky a grafy, pomocí kterých se porovnávají výsledné hodnoty s doporučenými hodnotami vybraných autorů. Závěr práce obsahuje celkové hodnocení finančního zdraví společnosti a doporučení na základě zjištěných výsledků.

Klíčová slova: finanční analýza, společnost, poměrové ukazatele, likvidita, rentabilita, zadluženost, aktivita, horizontální a vertikální analýza, rozvaha, výkaz zisku a ztráty.

Economic analysis of the agricultural company Elita, s.r.o.

Abstract

The bachelor's thesis is devoted with the financial analysis of Elita s.r.o. in the period 2017–2021. The aim of this work is to evaluate the financial situation of the selected company and, based on the results of the financial analysis, to propose changes for its further development. The work is divided into theoretical and practical parts. In the first part, basic theoretical concepts and selected formulas of ratio indicators of financial analysis, which will be used in the practical part, are presented and described. The second part of the thesis is first devoted to descriptions and characteristics of the selected company. Subsequently, an analysis of the economic situation of the company is carried out, which consists of an analysis of absolute and relative indicators. Absolute indicators include horizontal and vertical analysis of the company's financial statements. Ratio indicators are also calculated, which include indicators of liquidity, indebtedness, activity and profitability. The practical part of the thesis also contains clear tables and graphs, with the help of which the resulting values are compared with the recommended values of selected authors. The conclusion of the thesis contains an overall assessment of the company's financial health and recommendations based on the results found.

Keywords: financial analysis, company, ratios, liquidity, profitability, indebtedness, activity, horizontal and vertical analysis, balance sheet, profit and loss account.

Obsah

1 Úvod	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	15
3.1 Finanční analýza	15
3.2 Uživatele finanční analýzy	16
3.3 Zdroje finanční analýzy	18
3.3.1 Rozvaha	18
3.3.2 Výkaz zisku a ztráty	18
3.3.3 Cash flow	19
3.4 Metody finanční analýzy	20
3.4.1 Absolutní ukazatele	20
Horizontální analýza	20
Vertikální analýza	21
3.4.2 Rozdílové ukazatele	21
3.4.3 Poměrové ukazatele	21
3.4.3.1 Likvidita	22
3.4.3.2 Rentabilita	24
3.4.3.3 Ukazatelé aktivity	27
3.4.3.4 Ukazatele zadluženosti	29
4 Vlastní práce	31
4.1 Základní informace	31
4.1.1 Řídící a organizační struktura společnosti	31
4.1.2 Rostlinná výroba	32
4.1.3 Živočišná výroba	34
4.1.4 Tržby a odběratele	35
4.2 Analýza absolutních ukazatelů	37
4.2.1 Horizontální analýza aktiv a pasiv	38
4.2.2 Horizontální analýza nákladů a výnosů	40
4.2.3 Vertikální analýza aktiv a pasiv	42
4.2.4 Vertikální analýza výnosů a nákladů	44
4.3 Analýza poměrových ukazatelů	45
4.3.1 Ukazatele likvidity	45
4.3.2 Ukazatele zadluženosti	50
4.3.3 Ukazatele rentability	55

4.3.4	Ukazatele aktivity	59
5	Závěr a doporučení.....	64
6	Seznam použitých zdrojů	69
7	Přílohy	71
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	74
8.1	Seznam schémat	74
8.2	Seznam tabulek	75
8.3	Seznam grafů	75

1 Úvod

Finanční analýza je již dlouhou dobu součástí běžného života lidí. Je užitečná pro pochopení ekonomických poměrů. V případě podniků je pojem finanční analýza taktéž velice významný, zejména pro vytváření rezerv, akvizic a managementu. Analýza ekonomiky podniku odhaluje jak jeho silné stránky, tak i poskytuje přehled o slabších místech, na jejichž posílení by se mělo vedení společnosti zaměřit. Tato data jsou mimo jiné vhodná pro srovnání výsledků s trhem a jednotlivými hráči.

Ekonomická analýza firmy bere ohled na jeho minulost, současný stav a budoucnost. Ve hře je posouzení předchozích rozhodnutí, hodnocení aktuálního finančního stavu společnosti, následně se díky těmto získaným informacím je možno vytvářet úspěšné scénáře do budoucna, čímž se zajistí finanční zdraví a úspěch podniku. Je na místě hledání příčin kladných i negativních procesů, zároveň se odhalují slabé i silné stránky ekonomiky společnosti. Ve společnostech je běžné, že se finanční prognózy sestavují na základě informací a čísel získaných z dat z účetních závěrek. Subjekty zajímavící se o finanční analýzu jsou mimo majitele, vedení, akcionáře i další instituce jako banky, věřitele, obchodní partneři i konkurenti.

Nejvýznamnější roli při analyzování finanční situace podniku hraje hned několik ukazatelů, zejména ukazatele likvidity, rentability, aktivity a zadluženosti. Díky výše uvedenému jsme schopni posoudit, zda je vybraný podnik schopen plnit své závazky včas a být ekonomický zdravý. Pro zkoumání byla vybrána ukrajinská společnost Elita s.r.o., zabývající se rostlinnou a živočišnou výrobou.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce je posouzení ekonomické situace zemědělského podniku Elita s.r.o. pomocí ukazatelů finanční analýzy v období 2017-2021, za použití vybraných metod finanční analýzy a dat z účetních výkazů. Na základě vyhodnocení ekonomické situace budou uvedené v závěru doporučení pro subjekt.

K dosažení cíle bude využito porovnání výsledků analýzy s doporučovanými hodnotami, které autoři uvádí v odborné literatuře.

2.2 Metodika

Bakalářská práce byla rozdělena na části: teoretickou a praktickou. První část obsahující teorii se zpracovávala pomocí analýzy dokumentů – pevných periodik (s ISBN) a byla rovněž použita zahraniční literatura. Na konci této bakalářské práce pak budou v seznamu použitých publikací uvedeny zdroje a literatura, z nichž se čerpalo. Následně byly vymezeny termíny finanční analýza, uživatelé finanční analýzy, její zdroje a metody – absolutní a poměrové ukazatele. Dále bylo v rámci praktické části práce v první řadě zpracována charakteristika určitého podnikatelského subjektu, díky informacím vyplývajícím z provedených rozhovorů s managementem společnosti. Zástupci firmy trvali na zachování anonymity, z tohoto důvodu práce nebude obsahovat jména oslovených členů vedení společnosti. Dále zde bude provedena analýza absolutních ukazatelů, kam patří horizontální a vertikální analýza. Horizontální a vertikální analýza bude aplikována na konečnou rozvahu a výkaz zisku a ztráty vybrané společnosti. U analýzy poměrových ukazatelů budou pomocí výpočtů zjištěny hodnoty ukazatelů rentability, aktivity, zadluženosti a likvidity. Při zpracování této části se bude vycházet ze zpracovaných teoretických přístupů. Pro přehlednost budou data zpracována do formy tabulkových souborů a grafů za pomoci počítačového programu Microsoft Excel. To vše bude doplněno odbornými komentáři. Pro výpočet ukazatelů rentability jsou zjišťovány EBIT a EAT. EBIT znamená earnings before interest and taxes – zisk před úroky a zdaněním. EAT znamená earnings after taxes, je to disponibilní zisk (čistý zisk, zisk po zdanění). Pro výpočet EBIT a EAT existuje více způsobů výpočtu. EBIT neboli zisk před zdaněním a úroky odpovídá výsledku hospodaření před zdaněním. EAT neboli čistý zisk odpovídá

výsledku hospodaření za účetní období. Vypočtené ukazatele budou porovnávány s doporučenými hodnotami.

Pomocí výročních zpráv společnosti Elita s.r.o. a dat Národní banky Ukrajiny o měnových kurzech za období 2017–2021 byla vypracovaná příloha č. 1, což je souhrn zkrácených rozvah společnosti v hodnotě netto v tisících Kč.

Jelikož se nejedná o tuzemský podnik, ale ukrajinský, je potřeba popsat řadu odlišností, které se týkají účetních výkazů.

Účetní závěrku malého podniku na Ukrajině je dle zákona povinný sestavovat každý subjekt malého podniku. Podle 3. části článku č. 55 Daňového řádu Ukrajiny mezi subjekty, mají nárok předkládají zkrácenou formu účetní závěrky patřící právnické osobě, ve nichž jsou splněny tyto podmínky:

- 1) Průměrný počet zaměstnanců podle předpisů nepřesahuje 50.
- 2) Roční příjem nepřesahuje částku odpovídající 8 milionům eur vypočtenou průměrným ročním směnným kurzem Národní banky Ukrajiny.
- 3) Účetní hodnota aktiv společnosti je do 4 milionů eur při průměrném ročním kurzu Národní banky Ukrajiny.

Pokud právnická osoba na základě výsledků své činnosti za rok toto kritérium splňuje, předkládá zkrácené účetní výkazy.

Z důvodu toho, že ukrajinské normy vedení účetnictví, a tedy výkazy účetní závěrky (rozvaha a výkaz zisku a ztráty) se liší od těch českých, ke zpracování bakalářské práce byly použity zkrácené verze rozvah a výkazů a ztrát v období let 2017-2020 v hodnotě netto.

Na Ukrajině daň z příjmů právnických osob v roce 2022 činila 18%, přesto ve výkazů zisku a ztráty v netto hodnotě společnosti Elita s.r.o. za období 2017–2021 (Příloha č. 2) daň z příjmu činila nulu. Důvodem je fakt, že vybraný zemědělský podnik, stejně jako ostatní agropodniky v Ukrajině, platí speciální daň, která se mimo jiné účtuje jako položka Ostatní náklady. Této dani se v ukrajinštině říká “jedyny podatok”, což se dá chápat jako jednotná daň (zjednodušený systém zdanění, účetnictví a výkaznictví). Jedná se o zvláštní mechanismus pro placení daní a poplatků, který zakládá nahrazení placení jednotlivých daní a poplatků platbou jedné daně zároveň s platbou dalších povinných daní a poplatků. Podpora státu je v tomto případě řešena velice chytře, že tyto podniky jsou de facto osvobozeny od klasické daně z příjmu, čímž je podpořeno celé odvětví jako takové.

Pro lepší pochopení, je vhodné zmínit, že obdobou jednotné ukrajinské daně pro zemědělský sektor je česká daň z nemovitosti.

Fungování ukrajinského daňového systému je poněkud odlišný od systémů středoevropských či západoevropských. Pro lepší chápání považuji za užitečné popsat jednotlivé daňové skupiny jsou čtyři, pro něž jsou stanoveny fixní daňové sazby, které se v průběhu roku nemění, z toho: skupiny 1 a 2 jsou výhradně pro OSVČ, skupinou 3 mohou být jak fyzické osoby-podnikatelé, tak i právnické osoby. Skupina 4 - pouze pro zemědělské podniky (jak fyzické osoby podnikatele, tak i právnické osoby). Příkladem takového podnikatele může být zejména farma. Sazba daně pro skupinu č. 4 závisí pouze na normativním peněžním ocenění pozemku a výměře pozemků. Podstatou je, že výše daně není závislá na příjmu či zisku takového podnikatelského subjektu, nýbrž na této půdě.

V první řadě bude popsána vybraná společnost, budou představena její specifika a předmět činnosti. Dále bude následovat finanční analýza dat za období 2017–2021 s použitím vybraných vzorců. Finanční údaje budou čerpány z výkazů společnosti Elita s.r.o. uvedených v příloze č. 1 až č. 4.

Horizontální analýza

Absolutní změna = *Běžné období - Předchozí období*

Procentuální změna = $(\text{Běžné období} - \text{Předchozí období} / \text{Předchozí období}) * 100$

(Růčková, 2021)

Vertikální analýza

Vyjádření určitých položek účetních výkazů k vybranému základu v procentech

(Sedláček, 2011)

Ukazatele likvidity

Okamžitá likvidita (I stupně) = $\text{Peníze} + \text{Krátkodobý fin. majetek} / \text{Krátkodobé závazky}$

Pohotová likvidita (II stupně) = $\text{Peníze} + \text{Krátkod. pohledávky} / \text{Krátkod. závazky}$

Běžná likvidita (III stupně) = $\text{Oběžná aktiva} - \text{Dlouhod. pohledávky} / \text{Krátkod. závazky}$

(Vochozka, 2011; Synek a kol., 2015)

Ukazatele rentability

Rentabilita aktiv (ROA) = $\text{EBIT} / \text{Celková aktiva}$

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) = $\text{Čistý zisk} / \text{Vlastní kapitál}$

Rentabilita tržeb (ROS) = $\text{Čistý zisk} / \text{Tržby}$

(Máče, 2006; Scholleová, 2017; Hrdý a Krechovská, 2016)

Ukazatele zadluženosti

Debt ratio = Cizí kapitál/ Celková aktiva

Equity ratio = Vlastní kapitál /Celková aktiva

Míra zadluženosti = Cizí zdroje /Vlastní kapitál

Úrokové krytí = EBIT / Nárokové úroky

(Knápková a kol., 2017; Sedláček, 2007; Kalouda, 2016)

Ukazatele aktivity

Rychlost obratu aktiv = Tržby/ Celková aktiva

Rychlost obratu zásob = Tržby /Zásoby

Doba obratu zásob = Zásoby / (Tržby /360)

Doba obratu pohledavek = Kratkodob. pohledavky / (Tržby /360)

(Jindřichovská, 2013; Růčková, 2021; Synek a kol., 2015)

3 Teoretická východiska

3.1 Finanční analýza

Pro pochopení definice pojmu „finanční analýza“ máme mnoho možností. Za nejvíce výstižnou definici však lze považovat vysvětlení, že finanční analýza prezentuje systematický rozbor získaných informací zakotvených v účetních výkazech. Dále je zde obsaženo hodnocení minulosti, aktuálního finančního stavu a budoucí prosperity společnosti (Růčková, 2021).

Jakožto součást ekonomického managementu společnosti finanční analýza bývá definována jako metodický nástroj umožňující posouzení takzvaného finančního zdraví posuzovaného podniku (Kalouda, 2016).

Země s pokročilou tržní ekonomikou mají finanční analýzu dlouhodobě zakotvenou v rámci společnosti a je nedělitelným elementem managementu společnosti. Stejně tak v Čechách se během posledních 15 let stala populárním nástrojem pro hodnocení reálné ekonomické situace společnosti. Středem zájmu mnoha podnikatelů se stávají podnikové finance, čímž je zajištěno jejich nové postavení. Jedním ze základních kritérií rozhodnutí v rámci ekonomiky podniku se bezesporu jeví finanční výsledky. Jedná se o velice důležitý aspekt v rámci strategického managementu, ale i pro finanční ředitele společnosti, kteří hodnotí partnery, s nimiž spolupracují v oblasti obchodu (Růčková, 2021).

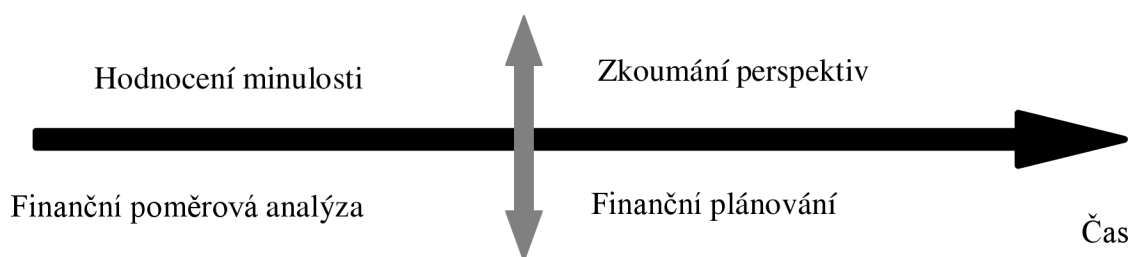
Mechanismus fungování firemních financí je vázán na finanční analýzu, kdy je hodnocen podle stavu a dynamiky finanční situace. Toto hodnocení je důležité podle efektu: provozní, investiční a finanční činnosti (Grünwald a Holečková, 2007).

Jedním z nejdůležitějších účelů finanční analýzy je vyjádření majtkové a finanční situace podniku, případně i přichystání dat pro interní rozhodování managementu firmy.

Všechna finanční rozhodnutí by měla být podložena finanční analýzou, a hraje zásadní roli pro rozhodování vedení finančního oddělení podniku. Na výsledcích ekonomické analýzy se staví řízení financí, především finanční struktury a jejich změn, management a financování oběžných aktiv a vkládání prostředků, cenová a dividendová politika společnosti (Synek a kol., 2015).

Z pohledu času je ekonomická analýza zajímavá ve dvou aspektech. Prvním aspektem je předchozí působení a současný stav, kdy hodnotíme celou řadu kritérií. Základem pro finanční plánování ve všech časových horizontech je pak použití finanční analýzy, o čemž mluvíme v rámci druhého aspektu. Díky tomu je umožněn krátkodobý provoz (běžný chod společnosti) i dlouhodobý rozvoj firmy (strategické plánování), což je znázorněno ve schématu 1 (Růčková, 2021).

Schéma 1: Časové hledisko hodnocení informace

Zdroj: Růčková, 2021, str. 11.

3.2 Uživatele finanční analýzy

Data, která se týkají finanční situace společnosti jsou zajímavé i z pohledu jiných podniků, přicházejících do styku s danou společností. Finanční analýza je užitečná pro akcionáře, věřitele a další externí hráče a samozřejmě i pro podnikové manažery (Grünwald a Holečková, 2007). Odlišujeme 2 základní druhy uživatelů ekonomické analýzy: vnější a vnitřní. Externě se jedná zejména o stát a jeho orgány, investory, banky a další věřitelé, obchodní partnery a konkurenční subjekty.

Interními uživateli jsou zástupci managementu, zaměstnanci a zástupci z řad odborů (Vochozka, 2011).

Stát

Zájmem státu jsou zejména vykazované daně a využívání informací pro statistická zjišťování a rozdělování dotací ad. Stát kontroluje mj. i podniky se státní účastí a sleduje i finanční zdraví podniku, účastnícím se na veřejných soutěžích o státní zakázky (Vochozka, 2011).

Investoři

Investoři využívají finanční data o podniku ze dvou pohledů – investičního a kontrolního. Investiční pohled je tvořen užitím informací pro rozhodování o budoucích vkladech. Pohled akcionářů je zaostřen na míru rizika a míru výnosnosti investovaných prostředků, investor má zájem na tom, aby jeho prostředky byli vhodně uloženy a že je společnost dobře řízená.

Kontrolní pohled je užíván vůči manažerům podniku. Akcionáři se zajímají o stabilitu, zisk a likviditu firmy. Právě na disponibilním zisku většinou závisí jejich dividendy. (Grünwald a Holečková, 2007).

Banky a další věřitele

Korektní rozhodnutí, jestli poskytnout úvěr, v jaké výši a za jakých podmínek padne až ve chvíli, kdy věřitele budou mít dostatek informací o finanční kondici firmy. Ze strany banky se posuzuje bonita dlužníka, formou kontroly analýzy hospodaření podniku. Mimo jiné se provádí analýza struktury majetku a finanční zdroje, dále se banka zajímá o aktuální a očekávané výsledky hospodaření (Grünwald a Holečková, 2007).

Obchodní partneři

Dodavatelé a odběratelé zjišťují stav subjektu, aby se zjistilo, za se jedná o solventní společnost, která bude schopná plnit své závazky. Rozhodující je pro ně likvidita a zadluženost podniku. Tato zjištění se uplatňují z hlediska krátkodobé i dlouhodobé spolupráce (Vochozka, 2011).

Manažeri

Pro potřeby efektivního operativního a ekonomického řízení firmy se manažery uplatňují použití ekonomické analýzy. Sami se na jejím vytvoření i mnohdy podílejí, což je nezbytné i pro stanovení a korekci základních cílů podniku (Vochozka, 2011).

Zaměstnanci

Lidé zaměstnaní ve společnosti mají přirozeně zájem na její prosperitě a aby se firmě dařilo finančně. Je pro ně důležité, aby se zachovali pracovní místa i mzdy. Vedle manažerů se to týká často i řadových zaměstnanců. Zájem je převážně o budoucí potenciální růst a perspektivu, jistotu poměru a sociální a mzdové podmínky (Grünwald a Holečková, 2007).

3.3 Zdroje finanční analýzy

Důležitou roli v uplatnění analýzy ekonomiky podniku hraje kvalita získaných dat. O hospodaření společnosti vypovídá model účetního systému obsahující účetní výkazy. Finanční analýza se staví na účetních výkazech firmy, jedná se především o rozvahu a výkaz zisku a ztráty a v neposlední řadě přehled o toku peněz, změny vlastního kapitálu a příloha účetní závěrky (Knápková a kol., 2017).

3.3.1 Rozvaha

Nejrozšířenějším účetním výkazem je rozvaha, která obsahuje údaje o takzvaných aktivech pasivech neboli zdrojích krytí v určitém časovém úseku. Složení aktiv se mj. říká majetková struktura podniku. Firemní kapitál je pak tvořen zdroji krytí, což je nezbytné pro financování firmy, používá se pojem finanční struktura. Základem rozvahy je bilanční rovnice: $AKTIV=PASIVA$. Aktiva jsou tříděna z pohledu jejich funkce s čímž je spojená časová vázanost v tzv. reprodukčním cyklu společnosti. Nejčastěji rozlišujeme aktiva stálá 20, buď dlouhodobá nebo fixní a oběžná aktiva a sice krátkodobá. Součástí stálých jsou majetkové složky použitelné dlouhodobě, mají tendenci se postupně opotřebovávat. Opačný efekt zajišťují aktiva oběžná, tedy spotřebovávají se najednou, přeměňují se v peněžní prostředky maximálně za 1 rok. Pasiva rozdělujeme podle vlastnictví zdrojů, tedy na vlastní kapitál a cizí zdroje (Scholleová, 2017).

3.3.2 Výkaz zisku a ztráty

O ekonomickém výsledku společnosti vypovídá výkaz zisku a ztráty, laicky řečeno výsledovka. Jedná o dokument, který upřesňuje, které náklady a výnosy za dílčí činnosti mají podíl na tvoření výsledku hospodaření běžného období. Tento pojem je zpravidla součástí rozvahy, vyjadřuje možnosti podniku zhodnotit vložený kapitál. Výkaz zisku a ztráty je tvořen za použití akruálního principu, zastřešující dvě roviny: věcnou a časovou shodou výnosů a nákladů pomocí účtů časového rozlišení, kde jsou náklady, výnosy, příjmy a výdaje příštích období. Náklady obvykle se projevují jako zvýšení závazků nebo úbytek aktiv. Analýza ekonomiky podniku využívá data z výkazu zisku a ztráty způsobem, že na počátku jsou tržby za realizaci zboží a tržby za prodej vlastních výrobků a služeb v roli zásadního výnosu, nicméně změny, k nimž dojde ve stavu zásoby a aktivace jsou příčinou pro možnou úpravu nákladů (Grünwald a Holečková, 2007).

3.3.3 Cash flow

Posledním dílem účetní závěrky je peněžní tok neboli cash flow sloužící pro určení míry likvidity společnosti. Výkaz peněžního toku je jedním z hlavních prvků v dnešní době použitelných jako klíčový ukazatel zisku. Ve stanoveném období se zde totiž srovnávají příjmy a výdaje finančních prostředků společnosti. Získáme tak informace o růstu, případně i poklesu ekonomické situace firmy. Tento dokument nám vypovídá o zdroji získání peněz a účelu jejich použití. Souhrn o finančních tocích dělíme na 3 části: provozní, investiční a finanční (Scholleová, 2017).

Výkaz peněžního toku je možno uspořádat dvěma výchozími způsoby: přímým a nepřímým způsobem. První vyjadřuje celkovou částku příjmů, celkovou částku výdajů a jejich rozdíl za určitou dobu. Vytyčení hlavních skupin příjmů a výdajů je v tomto případě předností. Nevýhoda spočívá v absenci přehledu o zdrojích a použití užití finančních toků. Rozšířenější metodou je metoda nepřímá. Stanovuje úroveň cash flow při využití přeměny výsledku hospodaření, díky stanovení rozdílu mezi náklady a výnosy, dále je důležitý pohyb finančních prostředků, což vyjadřuje rozdíl mezi příjmy a výdaji. Zásadní výhodou výkazu peněžních toků je, že neobsahuje odpisy a časové rozlišení. Nezkreslený výkaz peněžního toku je zajištěn a, jelikož samotný výkaz má vliv na reálný výsledek ekonomiky a reálný pohyb peněz, tak je to velmi důležité (Ručková, 2021).

Zlaté bilanční pravidlo financování

Bilanční pravidla je soubor doporučení, kterými by se měli řídit řídicí zaměstnanci, aby zajistili dlouhodobou stabilitu a ekonomický stav firmy. Odvozujeme je od vztahu majetkové a kapitálové struktury společnosti. Zlaté bilanční pravidlo radí mít vyrovnanost časového horizontu aktiv a zdrojů, kterými jsou kryty. Uděláme si následující závěr: dlouhodobý majetek firmy bychom měli financovat dlouhodobými zdroji, například vlastními peněžními prostředky a dlouhodobými cizími prostředky. Krátkodobý majetek však opačně zdroji krátkodobými (Synek a kol., 2015).

Mluvíme-li o zdrojích cizích, může se jednat o leasingové splátky, jak naznačuje následující pravidlo. Zároveň je na místě zohlednit cenu leasingových strojů v čase, což se dá stanovit za pomoci rovnoměrných daňových odpisů podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (Sedláček, 2011).

3.4 Metody finanční analýzy

Je nezbytné si v první řadě uvědomit, že na rozdíl od sestavování účetních výkazů, není složení finanční analýzy právně ukotveno. Za následek to má ztížení srovnávání vícero různých analýz, zároveň nám však umožní vybrat si vlastní metody, které bychom přizpůsobili svým potřebám (Sedláček, 2011).

Mezi základní metody užívané pro ekonomickou analýzu patří zejména:

- a) Analýza absolutních ukazatelů neboli horizontální analýza (analýza trendů) a vertikální analýza (procentní změna).
- b) Analýza rozdílových a tokových ukazatelů, kam se řadí analýza fondů finančních prostředků a rozbor cash flow.
- c) Analýza poměrových ukazatelů, které se obvykle člení na ukazatele rentability, aktivity, zadluženosti, likvidity a kapitálového trhu (Knápková a kol., 2017; Hrdý, Krechovská, 2016).

3.4.1 Absolutní ukazatele

Absolutní ukazatele vyjadřují určitý jev, aniž by měl vztah k jinému jevu. Z výše uvedeného důvodu zkoumání absolutních dat „vychází přímo z posuzování hodnot jednotlivých položek základních účetních výkazů“ (Růčková 2021, str.41).

Pro analyzování absolutních dat užívá odlišného termínu – srovnatelná analýza účetních závěrek (*Comparative Financial Statement Analysis*), předpokládající užití pouze základních aritmetických operací s ukazateli (Subramanyam, 2014, str. 28).

Horizontální analýza

V rámci horizontální analýzy nás zajímá především jak vyvíjejí položky účetních výkazů v čase. Je nutno analyzovat stabilitu, vývoj přiměřenosti v rámci všech položek a taky jejich sílu. Pro výše uvedené použijeme především rozvahu a výkaz zisku a ztráty. Dobře sestavená analýza napoví a klade důraz na poměrně dlouhou časovou řadu. Pro zpracování rozboru se nabízí řada řešení. Může se jednat o rozbor meziroční, v jehož rámci se porovnávají dvě po sobě jdoucí období, případně něj může být zahrnuto několik období zároveň (Scholleová, 2017).

Pro provádění horizontální analýzy známe 2 postupy, při nichž zkoumáme absolutní hodnoty dat v čase a relativní změny určitých položek, v porovnání s již stanovenou hodnotou. Změny

v položkách sledujeme po řádcích, respektive horizontálně, o čemž napoví název této analýzy (Sedláček, 2011).

Vertikální analýza

„Při vertikální analýze se posuzují jednotlivé komponenty majetku a kapitálu, tzv. struktura aktiv a pasiv podniku“ (Sedláček, 2011, str.17).

U vypracování analýzy rozvahy si většinou zakládáme na výši aktiv či pasiv, analýza výkazu zisku a ztráty je pak podložena velikostí celkových nákladů, případně výnosů. Díky vertikální analýze posuzujeme dílčí části kapitálu a majetku v rámci takzvané struktury aktiv a pasiv firmy, z čehož je patrné složení finančních prostředků potřebných pro výrobu, obchod a další aktivity společnosti a za jaké prostředky byly zakoupeny. Hospodářská stabilita firmy se odvíjí od schopnosti utvářet a zachovávat balanc v otázce majetku a kapitálu, což se využívá k porovnání v čase (časových vývojových trendů ve společnosti za několik let), ale i v prostoru (srovnávání konkurenčních podniků). Vertikální analýza má velkou vypovídající hodnotu v otázce hospodaření společnosti (Knápková a kol., 2017).

3.4.2 Rozdílové ukazatele

Analýza rozdílových a tokových ukazatelů se zkoumá díky analýze základních účetních výkazů, jež obsahují tokové položky. Zkoumáme zejména výkazy cash flow a výkaz zisku a ztráty. Při provedení analýzy oběžných aktiv za použití rozdílových ukazatelů vyjijeme rozvahy v daleko menším rozsahu (Ručková, 2021).

Rozdílové ukazatele používáme k analýze a řízení ekonomické situace společnosti se zaměřením na jeho likviditu. Nejznámějšími rozdílovými ukazatel jsou čistý pracovní kapitál, respektive provozní kapitál, který definujeme jako rozdíl oběžného majetku a krátkodobých cizích zdrojů a významně ovlivňuje platební schopnost podnikatelského subjektu. Čistý pracovní kapitál tvoří tu část oběžného majetku, která je financována dlouhodobým majetkem (Knápková a kol., 2017).

3.4.3 Poměrové ukazatele

Poměry jsou strategickým nástrojem managementu poskytující klíčovými účastníkům krátký a systematický směr k uspořádání rozsáhlých údajů, které jsou obsaženy v účetních výkazech (např. rozvahy, výkazy zisku a ztráty a výkazy peněžních toků) do podstatných informací.

Na rozdíl od analýzy absolutních ukazatelů, která hodnotí změnu položek v čase nebo k jedné vztažné veličině, poměrová analýza „dává do „poměru“ položky vzájemně mezi sebou“ (Růčková 2021, str. 58).

„Analýza poměrů může odhalit důležité vztahy a základy pro srovnání pomoci odhalování podmínek a trendů, které je obtížné zjistit kontrolou jednotlivých složek tvořících poměr“ (Subramanyam 2014, str. 35).

3.4.3.1 Likvidita

Není na místě zpochybňovat, že důležitým indikátorem ekonomického zdraví společnosti je její schopnost plnit své finanční závazky. Pro správné pochopení výkladu této problematiky je důležité si vysvětlit význam pojmu, užívané v této oblasti. Nejdůležitějším je bezpochyby termín „likvidita“, neboli likvidnost podnikatelského majetku, což znamená jeho schopnost plně a v pravou chvíli plnit své finanční závazky týkající se vnitřních a vnějších partnerů, ale i státu. Jinak řečeno, vyjadřuje schopnost společnosti operativně a bez velkých ztrát hodnoty plnit své platební povinnosti (Růčková 2021).

Ukazatele likvidity jsou doporučenými hodnotami určitých likvidit, nijak se tedy neváží na poměry jednotlivých oborů nebo odvětví, které jsou charakterizovány i značně rozdílnými hodnotami likvidit. Ve své podstatě je základní definiční vztah všech likvidit totožný. Srovnává se rozsah toho, co by měl podnik platit s tím, čím to bude platit (Kalouda, 2016).

Okamžitá likvidita (I stupně)

Hotovostní čili okamžitá likvidita je nejvýstižnějším ukazatelem likvidity, poněvadž hodnotí schopnost plnit krátkodobé závazky firmy v konkrétní době. V ní jsou zahrnuty pouze ty nejlikvidnější rozvahové položky. Do čitatele tedy dosazujeme finanční prostředky zahrnující peníze v pokladně, krátkodobé cenné papíry a peníze na účtu atd. Vochozka (2011) a ukrajinští autoři Litvin a Stelmakh (2008) se shodují na tom, že doporučená hodnota ukazatele se má pohybovat okolo 0,2. Oproti tomu Růčková (2021) tvrdí, že pro okamžitou likviditu platí doporučená hodnota v rozmezí 0,9–1,1, přičemž hodnotu 0,2 označuje za hodnotu kritickou.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Peněžní prostředky}}{\text{Kratkodobé závazky}} \quad (1)$$

(Růčková, 2021)

Pohotová likvidita (II stupně)

Pohotová likvidita, zahrnující v čitateli nejmíň likvidní část oběžných aktiv zásoby, a je tedy výstižnějším vyjádřením dispozice firmy plnit své krátkodobé závazky, aniž by se toto vykonávání závazků týkalo prodeje zásob. V obecní rovině je vhodnější sledovat v určitém časovém období pohotovou likviditu než jí porovnávat s jinými hodnotami. Činí-li ukazatel hodnotu přesně 1, vyjadřuje to, že podnik může být schopen plnit své závazky bez nutnosti prodeje zásob (Vochozka, 2011; Kalouda, 2016).

Litvin a Stelmakh (2008) tvrdí, že i když žádoucí hodnotou je 1, v praxi se tento koeficient likvidity pohybuje v intervalu 0,8–0,9. Vochozka (2011) bere za doporučené hodnoty 0,7–1,0, čímž se shoduje s ukrajinskými autory, i když autoři Hrdý a Krechovská (2016) doporučují mít tento ukazatel vyšší přesněji v intervalu 1–1,5.

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktivita} - \text{Zásoby}}{\text{Krátkodobé závazky}} \quad (2)$$

(Vochozka, 2011)

Běžná likvidita (III stupně)

V čitateli běžné likvidity jsou zahrnuty všechny kategorie oběžného majetku. Ukazatel vyjadřuje kolikrát dojde k pokrytí oběžnými aktivy krátkodobých závazků firmy. Z praktického hlediska to znamená, kolikrát by byl podnik schopen uspokojit věřitele v případě proměny všech oběžných aktiv za hotové peníze.

„Podle průměrné strategie pro řízení pracovního kapitálu by se běžná likvidita měla pohybovat v intervalu 1,6–2,5. Nikdy by neměla klesnout pod hodnotu 1“ (Vochozka, 2011, str. 27).

Názory autorů Hrdý a Krechovská (2016) se shodují s názorem autora Vochozky (2011). Řada ukrajinských autorů ale tvrdí, že pokud tento koeficient likvidity se pohybuje v intervalu 1–1,15, znamená to, že podnik včas plní svoje závazky vůči věřitelům (Litvin, 2008).

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}} \quad (3)$$

(Synek a kol., 2015)

3.4.3.2 Rentabilita

Rentabilita je vyjádřením způsobilosti společnost vytvářet nové zdroje, přicházet k zisku za použití investovaných prostředků. Jedná se o formu vyjádření míry zisku, ziskovosti, jenž se v rámci tržní ekonomiky označovává jedním ze základních kritérií pro alokaci kapitálu. Existuje vícero důvodů, proč se zjišťování rentability nebo-li výnosnosti vložených prostředků ve mnoha zemích tak populární. Do velkého množství rozhodovacích procesů je totiž kritérium rentability přímo zahrnuto. Zde je třeba dojít k závěru, jakého hospodářského přínosu se dosáhlo, případně dosáhne účelně vynaložením konkrétní částky peněz. Výnosnost řadíme k jedním z nejzásadnějších charakteristik podnikání, nehledě na to, že každý subjekt odlišné cíle a míra naplnění těchto cílů slouží jako kritérium úspěšnosti tohoto podnikatelského subjektu. Je nutno zmínit, že každá společnost chce dosáhnout uspokojivé výnosnosti investovaných prostředků, což je však potřeba hodnotit v kontextu platební schopnosti a ekonomické stability související s celkovou finanční strukturou a strukturou kapitálu (Grünwald a Holečková, 2007).

Ukazatel rentability je ukazatelem, kde se v čitateli prezentuje položka, která odpovídá výsledkům hospodaření a v jmenovateli znázorněn druh kapitálu, respektive tržby. Pro hodnocení daných ukazatelů se uplatňuje komplexní posouzení: celkové efektivity podnikání a výdělkové schopnosti firmy, reprodukce a zhodnocení investovaného kapitálu a intenzity využívání majetku společnosti. V případě těchto poměrových ukazatelů se většinou vychází ze 2 účetních výkazů: z rozvahy zjistíme velikost kapitálu, z výkazů zisku a ztráty pak velikost zisku a tržeb.

Výpočet výkonnosti podniku je zisk představen v několika různých podobách: EAT (earnings after taxes) – čistý výsledek hospodaření po zdanění, EBT (earnings before taxes) – výsledek hospodaření před zdaněním, tedy hrubý zisk. EBIT (earnings before interests and taxes) – výsledek hospodaření před odečtením nákladových úroků a daní. (Růčková, 2021).

Rentabilita celkových aktiv (ROA – Return on assets)

Výnosnost všech aktiv, respektive rentabilita celkového vloženého kapitálu je základním měřítkem rentability. Srovnává jednotlivé formy zisků s celkovými aktivy investovanými do společnosti, aniž by se bral ohled na to, zda byla financovaná z vlastních zdrojů či cizího kapitálu. Rentabilita celkového vloženého kapitálu není závislá na struktuře kapitálu ani na úrokové a daňové sazbě, jde o efektivní přidělení kapitálu do výnosného majetku a jeho

hospodárné využívání. Tyto indikátory mají vypovídací hodnotu pro věřitele a investory (Grünwald a Holečková, 2007).

Podle amerických autorů Bringman a Gapenski (1993) je doporučenou hodnotou 9%, ale pokud hodnota ukazatele nabývá nižších hodnot, znamená to, že má podnik nevyužívané zdroje nebo nízkou hodnotu realizovaného zisku a produktivitu práce.

$$ROA = \frac{EBIT}{Aktiva} \quad (4)$$

(Máče, 2006)

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE – Return on equity)

V rámci finanční analýzy bychom měli věnovat pozornost měření hodnocení vlastního kapitálu vyjadřující efektivitu reprodukce kapitálu, který vložili akcionáři, či vlastníci. Kolik čistého zisku připadne na 1 Kč kapitálu vloženého akcionářem je vyjádřeno díky výnosnosti vlastního kapitálu. Dojde k posouzení vytvořených zisků jako výsledku z vloženého kapitálu. Podle výše zmíněného se zjistí, jestli se kapitál reprodukuje s očekávanou náležitou intenzitou přináší odpovídající výnos úměrný riziku investice (Grünwald a Holečková, 2007).

O rentabilitu vlastního kapitálu se v první řadě zajímají akcionáři, což neplatí pro vedení firmy, které zodpovídá za účinnou správu majetku akcionáře (Vochozka, 2011). Doporučenou hodnotou podle Bringman a Gapenski (1993) je 15%. Oproti tomu Růčková (2021) považuje za přípustnou hodnotu i 10%.

$$ROE = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Vlastní kapitál}} \quad (5)$$

(Hrdý a Krechovská, 2016)

Rentabilita tržeb (ROS – Return on sales)

Rentabilita neboli výnosnost tržeb je považována za důležitou z pohledu efektivnosti společnosti. Podle poměru zisku k tržbám případně i k výnosům nám vyjádří způsobilost společnosti být ziskový a přidané úrokové úrovni tržeb, resp. výnosů, míru produkce efektu firmy vyjádřenou na 1 Kč tržeb, respektive výnosů. Znázorňuje schopnost podnikatelského subjektu vyrábět produkt či službu s nízkými náklady, případně za vysokou cenu. Tento

ukazatel by se dal v praktické rovině označit za ziskové rozpětí a značí vyjádření ziskové marže (Grünwald a Holečková, 2007, Růčková, 2021).

Podle amerických autorů Bringman a Gapenski (1993) i ukrajinského autoru Ivanilov (2009) je rentabilita tržeb uspokojující, pokud je vyšší než 5%.

$$ROS = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Tržby}} \quad (6)$$

(Scholleová, 2017)

Nákladovost (ROC – Return on costs)

Pokud bude firma snižovat náklady, může dosáhnout výše absolutní částky zisku, čímž zlepší ziskovost tržeb. Pro vyjádření relativní úrovně nákladů se z tohoto důvodů užívá ukazatel nákladovosti, který se měří vztahem celkových nákladů k dosaženým tržbám podnikatelského subjektu. Tento ukazatel je však spíše doplňkový k předchozímu ukazateli ziskovosti tržeb.

Autoři Grünwald, Holečková (2007) a Růčková (2021) se shodují na tom, že „obecně platí, že čím nižší je hodnota tohoto ukazatele, tím lepších výsledků hospodaření podnik dosahuje, neboť tržeb dokázal vytvořit s menšími náklady“.

$$ROC = 1 - ROS \quad (7)$$

(Sedláček, 2011)

Rentabilita dlouhodobě investovaného kapitálu (ROCE – Return on capital employed)

Ukazatel ROCE určuje výnosnost dlouhodobě investovaného kapitálu. Definuje míru hospodářského zisku společnosti z 1 Kč investované akcionáři a věřiteli. Ukrajínští autoři Ivanilov (2009) a (Litvin, 2008) tolerují hodnotu rentability dlouhodobě investovaného kapitálu ve výši 11%.

$$ROCE = \frac{\text{Zisk}}{\text{Úplatný kapitál}} \quad (8)$$

(Knápková, Pavelková a kol., 2017)

3.4.3.3 Ukazatelé aktivity

Mluvíme-li o ukazatelích aktivity, které hodnotí vázanost kapitálu na určité formy majetku, dochází zde k měření způsobilosti firmy využít investované finance, respektive se jedná o míru efektivity podnikatelského subjektu nakládat se svými aktivy. Fixní aktiva, pohledávky, oběžná aktiva, zásoby a pro celková aktiva počítáme pro určitou skupinu aktiv. Rozbor výše uvedených ukazatelů vybízí v první řadě k hledání odpovědi na otázku ohledně nakládání s aktivy a jejich určitými složkami a taktéž jakým způsobem toto hospodaření ovlivňuje výnosnost a likviditu. Rozlišujeme dva ukazatele, z nichž první poskytuje data o počtu obrátek za rok a druhý o počet dnů, po jejichž dobu je majetek držen ve firmě. Indikuje, kolikrát se celková aktiva obrátí za rok. Autorka Růčková (2021) uvádí, že hodnotu daného ukazatele nejde zkoumat v obecné rovině z důvodu, že závisí na druhé podnikatelské činnosti. Disponuje-li společnost vícero aktivy, než je účelné, dochází zde ke vzniku nadbytečných nákladů, nižší množství aktiv vede k nižším tržbám.

Autor Vochozka (2011) tvrdí, že by tento ukazatel měl být minimálně roven 1 a dosahovat co nejvyšší hodnoty. Jiní čeští autoři Hrdý a Krechovská (2016) uvádějí jako doporučený interval 1,6–2,9, čímž se shodují s americkými autory Bringman a Gapenski (1993), které doporučují hodnotu 1,8.

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Celková aktiva}} \quad (9)$$

(Jindřichovská, 2021)

Rychlost obratu zásob

Obrat zásob poskytuje přehled o počtu prodejů položek zásob v době trvání běžného období a jejich znovudoplnění na skladě. Když je hodnota ukazatele vyšší než průměry, nemá společnost nelikvidní zásoby navíc vyžadující přebytně financování. Protikladem je situace, kdy má firma přebytné zásoby, které jsou neproduktivní. Niže uvedený vzorec definuje, kolikrát zásoby přeměníme do ostatních forem oběžného majetku až po konečnou produkci a prodej, který podniku zajistí tržby (Kalouda, 2016).

Doporučená hodnota podle autora Synek (2015) pro tento ukazatel je v intervalu 4,5–6. Oproti tomu autoři Bringman a Gapenski (1993) doporučují mít tento ukazatel v průměru 9,3.

$$\text{Obrat zásob} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Zásoby}} \quad (10)$$

(Kalouda, 2016)

Doba obratu zásob

Doba obratu zásob je ukazatel definující průměrný počet dnů, po který jsou v zásobě vázány ve společnosti do okamžiku, než se spotřebují nebo prodají. Pokud je zásobou hotový produkt či zboží nám doba obratu zásob indikuje likviditu. Značí počet dnů, během něž se zásoba přemění za pohledávku nebo hotové peníze (Vochozka, 2011).

Výše uvedený ukazatel nám naznačuje časové období, kdy jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob. Vypočítáme jako poměr zásob a tržeb násobený obdobím 1 rok, tedy 360 dnů. Obecně platí, že čím rychlejší je obrat zásob a kratší jejich doba obratu, tím lepší je situace v podniku. Podle doporučení autorů je optimální interval 60–80 dní (Scholleová, 2017; Růčková, 2021).

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{Zásoby}}{\text{Tržby}/360} \quad (11)$$

(Sedláček, 2011)

Doba obratu pohledávek

Doba obratu pohledávek vyjadřuje dobu existence kapitálu a má formu pohledávek. Počítáme ji jako podíl průměru stavu pohledávek a průměru denních tržeb. Zmíněný ukazatel indikuje dobu od okamžiku prodeje na obchodní úvěr, po kterou musí podnik průměrně počkat do doby obdržení plateb od klientů (odběratelů). Hodnota daného ukazatele se srovnává s odvětvovým průměrem a dobou splatnosti faktur. Delší průměrná doba inkasa pohledávek představuje větší potřebu cizího kapitálu pro financování společnosti, čímž se zvyšují náklady (Knápková, Pavelková a kol., 2017).

V České republice je běžně používaná hodnota 30 dní. Naopak ukrajinští autoři Litvin a Stelmakh (2008) jsou toho názoru, že pokud není stanoveno smluvními podmínkami jinak, tato hodnota v zemědělském odvětví může dosahovat 362 dní.

$$\text{Doba inkasa pohledávek} = \frac{\text{Pohledávky}}{\text{Tržby}/360} \quad (12)$$

(Máče, 2006)

3.4.3.4 Ukazatele zadluženosti

Pojem zadluženost pojednává o skutečnosti, že společnost k financování aktiv v rámci své činnosti využívá cizí kapitál, tedy dluh. Ve skutečné ekonomice u větších společností není možné, že by firma financovala všechna svá aktiva z vlastních zdrojů či opačně pouze ze zdrojů cizích. V obecné rovině se v literatuře uvádí, že cizí zdroje jsou levnější formou financování než využití zdrojů vlastních. Lze s tím souhlasit z důvodu, že je známo, že akcionář zodpovídá mnohem větší mírou rizika, která má být kompenzována uspokojivým zhodnocením financí. Během analýzy ekonomické struktury společností se používá rozsáhlá řada ukazatelů zadluženosti, které odvozujeme zejména z dat v rozvaze. V rámci analýzy zadluženosti porovnáváme rozvahové položky a na jejich základě zjistíme, jaký rozsah aktiv firmy byl financován cizím kapitálem. Pomocí ukazatelů zadluženosti měříme rozsah, který podnikatelský subjekt užívá k financování dluhu (Růčková, 2021, Synek a kol., 2015).

Ukazatel věřitelského rizika (Debt ratio)

Základní ukazatel obvykle vyjadřující celkovou zadluženost, je poměr celkových aktiv k celkovým závazkům, kterému říkáme taktéž ukazatel věřitelského rizika. V obecné rovině platí, že čím vyšší je hodnota daného ukazatele, tím větší existuje riziko pro věřitele. Debt ratio je však nezbytné posuzovat ve spojitosti se souhrnnou výnosností firmy a taktéž v kontextu struktury cizích zdrojů (Růčková, 2021).

Grünwald a Holečková (2007, str.123) míní, že koeficient zadluženosti „nemá být vyšší než 0,5“, čímž se shodují s jinými autory Hrdý a Krechovská (2016). Bringman a Gapenski (1993) však doporučují mít tento ukazatel pod 40%.

$$Debt\ ratio = \frac{Cizí\ zdroje}{Celková\ aktiva} \quad (13)$$

(Synek a kol., 2015)

Ukazatel samofinancování (Equity ratio)

K jednomu z dalších ukazatelů zadluženosti řadíme poměr vlastních zdrojů k celkovým aktivům — koeficient samofinancování, což bereme jako doplňkový ukazatel k ukazateli věřitelského rizika s tím, že součet musí činit 1, resp. 100% (Růčková, 2021, Hrdý a Krechovská, 2016).

$$Equity\ ratio = \frac{Vlastní\ kapitál}{Celková\ aktiva} \quad (14)$$

Míra zadluženosti (Debt equity)

Míra zadluženosti přímo souvisí s výše uvedenými ukazateli. Jde o poměrový ukazatel, který se celkem často používá během matematického modelování, protože slučuje oba výše uvedené ukazatele zadluženosti. Jedná se o poměr cizích prostředků k vlastnímu kapitálu firmy. Vochozka (2011) uvádí doporučený poměr 1:1. Při vyjádření finančního rizika za základní bezpečnou míru zadluženosti bereme 40% cizího vkladu v poměru k kapitálu vlastnímu (Růčková, 2021). Autoři Hrdý a Krechovská (2016) doporučují mít hodnotu míry zadluženosti větší než 0.

$$Debt\ equity = \frac{Cizí\ zdroje}{Vlastní\ zdroje} \quad (15)$$

(Vochozka, 2011)

Úrokové krytí (Interest coverage)

Ukazatel úrokového krytí znázorňuje, kolikrát je výše zisku vyšší než úroky. Úrokové krytí rovněž vyjadřuje, kolikrát by mohla klesnout hodnota zisku, aby byl podnik stále schopen udržet cizí zdroje na původní úrovni. Pokud by tento ukazatel dosáhl hodnoty 1, znamenalo by to, že celý zisk firmy bude použit k úhradě jeho úroků (Vochozka, 2011).

Autorka Růčková (2021) tvrdí, že v cizině za doporučenou hodnotu může být označován pětinasobek, v českém prostředí je však používaná hodnota osminásobku.

Podle autorů Knápkové a Pavelkové (2017) hodnota úrokového krytí charakterizuje zadluženost podnikatelko subjektu pomocí jeho schopnosti splácet nákladové úroky. Výše tohoto ukazatele by se měla pohybovat nad hodnotou 5.

Autor Kalouda (2016) uvádí hodnotu 3 jako minimum, 5 jako střed a 8 zase jako optimum.

$$Úrokové\ krytí = \frac{EBIT}{Nákladové\ úroky} \quad (16)$$

(Kalouda, 2016)

4 Vlastní práce

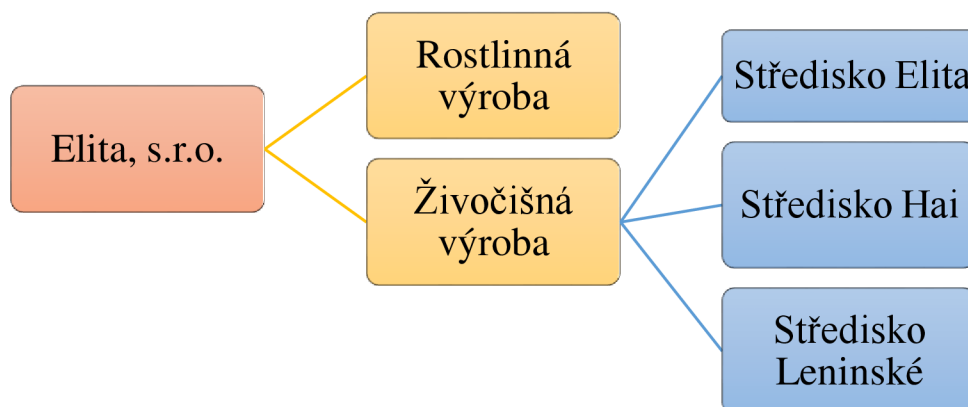
4.1 Základní informace

Vybraná zemědělská společnost má právní formu společnosti s ručením omezeným. Elita, s.r.o. se nachází ve vzdálenosti 70 km od hlavního města Ukrajiny ve maloměstě Terezyne, v Kyjevské oblasti. Podnik byl založen 11. listopadu v roce 1992 se základním kapitálem ve vyšší 45 000 000 hřiven (UAN). Roční obrat společnosti se pohybuje okolo 65 milionů ukrajinských hřiven. Pěstování obilovin a chov prasat jsou hlavním předmětem podnikání.

4.1.1 Řídící a organizační struktura společnosti

Elita s.r.o. může podle počtu zaměstnanců být definována jako malý či střední podnik. Vzhledem k tomu, že převážná část pracovníků je najímána dle sezónních prací a potřeb firmy je účelné uvádět průměrný počet zaměstnanců, což je 29. Organizační struktura podniku je rozdělena na střediska rostlinné a živočišné výroby, tak jak je uvedeno ve schématu č. 2. Živočišná výroba je však rozdělená do tří závodů: farma Elita, farma Hai, farma Leninské. V příloze č. 6 je na obrázku zobrazeno středisko Hai v roce 2021.

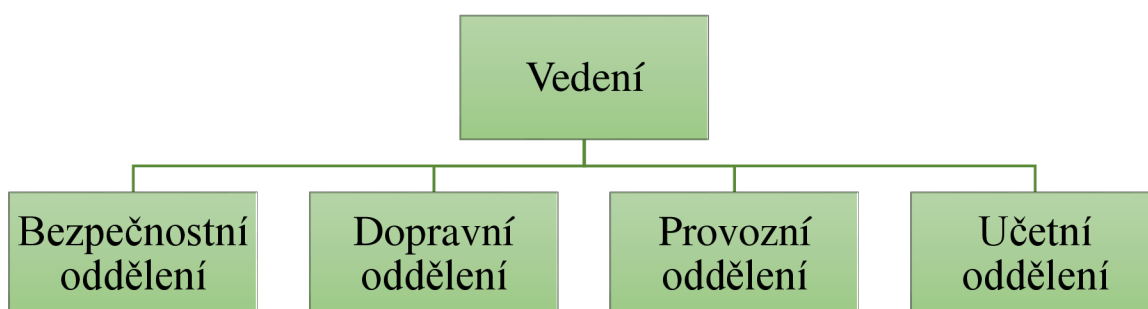
Schéma 2: Organizační struktura Elita s.r.o.

Zdroj: Vlastní zpracování, interní údaje Elita s.r.o.

Řídící struktura společnosti je znázorněna v následujícím Schématu č. 3. Nejvyšší pozici v hierarchii podniku má ředitel, jenž je v jeho nepřítomnosti nahrazován zástupcem ředitele. V některých případech, např. při sjednání obchodních smluv je nutné doložit oba podpisy, jak ředitele, tak i jeho zástupce. Hlavní agronom, hlavní zootechnik a hlavní účetní společnosti jsou jím přímo podřízeni. Vedoucí agronom společnosti řídí činnost středisek rostlinné výroby. Hlavnímu zootechnikovi jsou přímo podřízeni zootechnici středisek živočišné produkce.

Schéma 3: Řídící struktura Elita s.r.o.

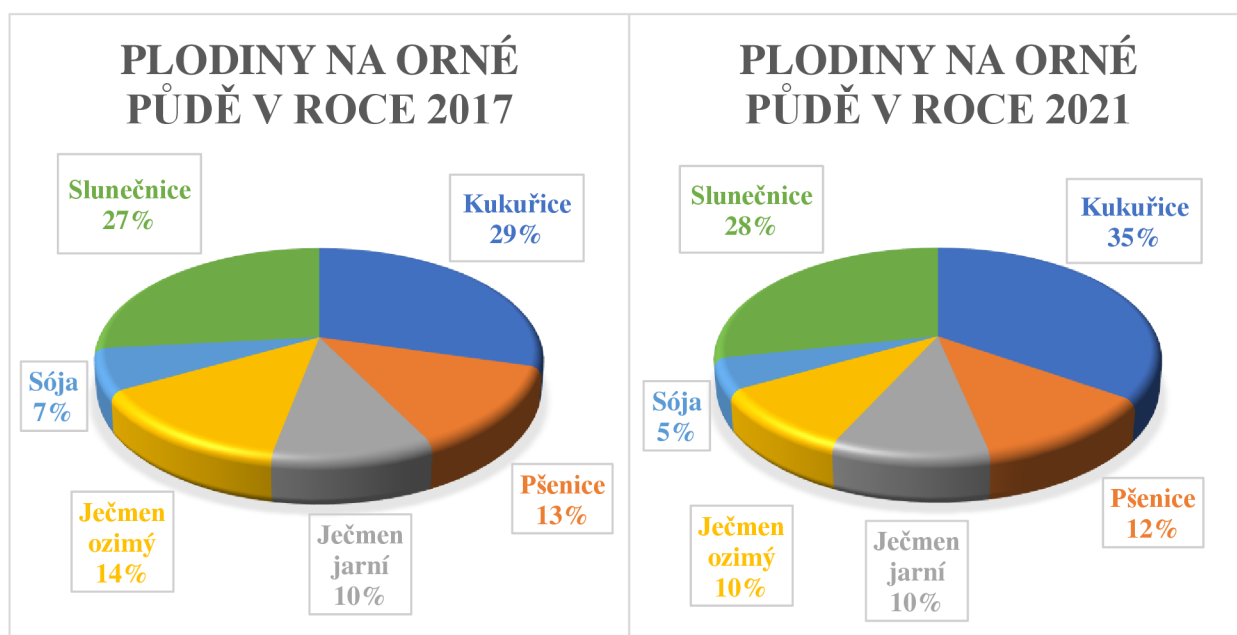
Zdroj: Vlastní zpracování, interní údaje Elita s.r.o.

4.1.2 Rostlinná výroba

V současné době rozloha obhospodařované orné půdy činí 977,4559 ha, z nichž 75,6236 ha jsou v osobním vlastnictví a 901,8323 ha jsou pronajaté na základě pachtovních smluv. Používá se hlavně pro pěstování krmných a tržních plodin, což jsou obiloviny (pšenice, ozimní ječmen, jarní ječmen, kukuřice), olejniny (slunečnice) a luštěniny (sója). Prioritním úkolem rostlinné výroby je zajištění krmivové základny pro potřeby živočišné výroby. Vedlejší činností představuje obchodování na trhu. Elita s.r.o. nevlastní žádné stroje ani kombajny na obdělávání orné půdy, dle potřeby si dojednává služby od jiné zemědělské společnosti. Celkem podnik má ve svém vlastnictví 68 staveb (budov) a 367 podepsaných nájemných smluv.

Graf č. 1 zobrazuje strukturu pěstovaných plodin na orné půdě. Z grafu je patrné, že se za posledních pět let jejich uspořádání prakticky nezměnilo.

Graf 1: Struktura plodin na orné půdě v roce 2017 a 2021 (%)

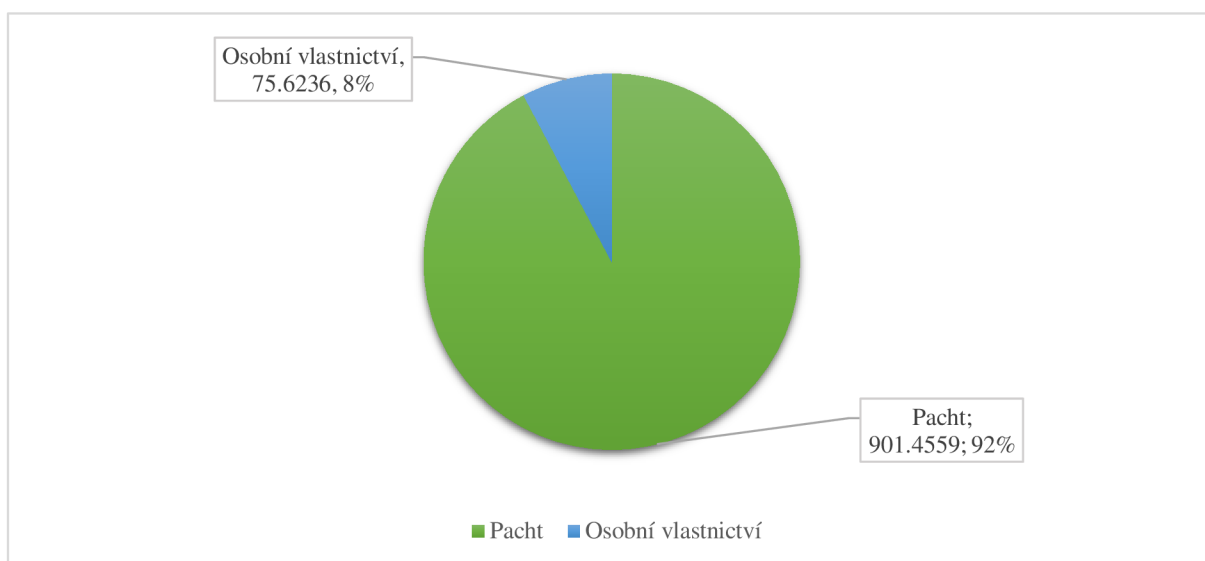

Zdroj: Interní údaje Elita s.r.o., – osevní plán 2017 a 2021

V souvislosti s diagramem v roce 2021 bylo oseto obilovinami a krmivými plodinami 658 ha orné půdy, z nichž 342 ha kukuřicí, 118 ha pšenicí, 100 ha jarním ječmenem a 98 ha ozimým ječmenem. Co se týče luštěnin a olejnin, loni bylo oseto sójou a slunečnicí 48 ha a 279 ha.

Jak již bylo uvedeno, Elita s.r.o. hospodaří na výměře zhruba 978 ha a většinu z těchto pozemků společnost užívá na základě pachtovních smluv. Struktura vlastnických vztahů k půdě je zobrazena v následující Grafu č. 2

Graf 2: Struktura vlastnických vztahů k půdě v roce 2021 (v ha, %)

Zdroj: Interní údaje Elita s.r.o., – evidence půdy 2021

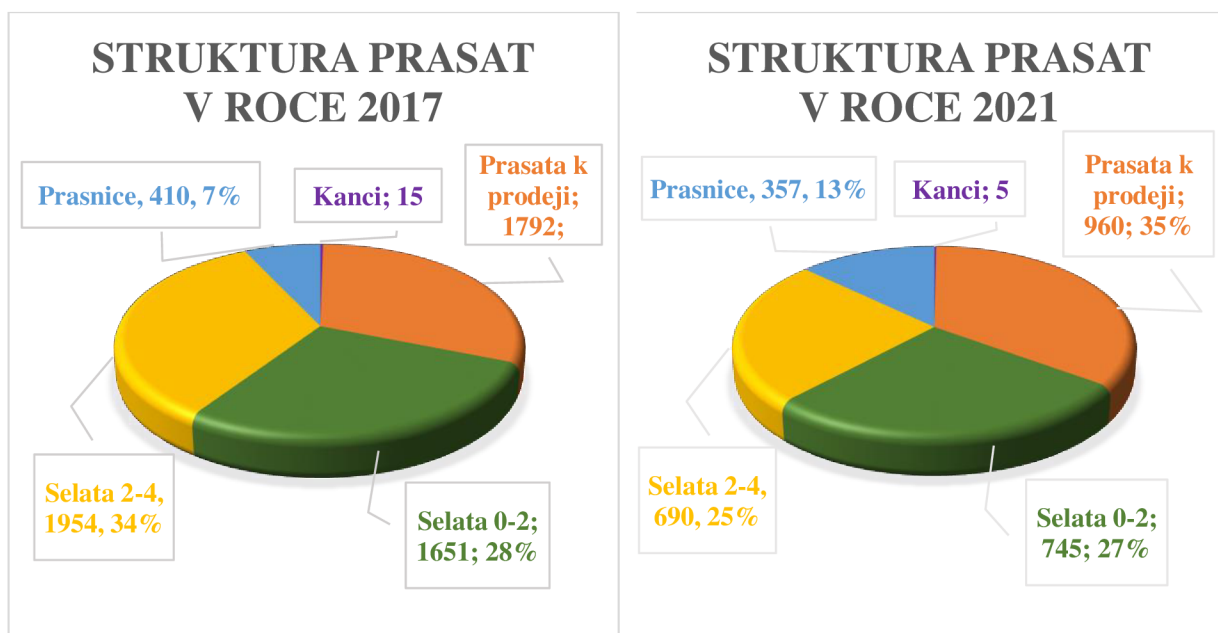
4.1.3 Živočišná výroba

Živočišná výroba Elita s.r.o. je zaměřena na chov a výkrm prasat do 110-120 kg. Podnik využívá v rámci produkce uzavřený obrat stáda. Mezitím v letech 2004, 2006 a 2009 farma dovezla plemenná prasata z Anglie od genetické společnosti RA-SE Genetics, jejichž kvalitě chovného materiálu důvěřují v mnoha evropských zemích. Z důvodu toho, že zaručují získání nejlepších výsledků v chovu silných a imuno-rezistentních prasat ve výkrmu s vysokou rychlostí růstu a jatečnou hodnotou, vděčí absenci genu stresové citlivosti.

Farma využívá 100% umělou inseminaci a koncem roku 2006 bylo společností Elita s.r.o. vybudováno centrum umělé inseminace prasat pro 40 kanců. Dnes farma každoročně vykrmuje a prodává chovná mláďata plemen Velké bílé a Landrase. Podnik má v pronájmu dostatek orné půdy, plně zásobující krmivem chovaná zvířata. Výroba krmných směsí je realizována vlastní provozovnou krmných směsí společnosti, která se nachází na území farmy.

Níže v Grafu č. 3 je znázorněna struktura živočišné výroby v prvním a posledním roce sledovaného období. Selata ve výkrmu jsou v diagramu rozděleny podle věku, tudíž od narození do dvou měsíců a od dvou do čtyř měsíců.

Graf 3: Struktura živočišné výroby v roce 2017 a 2021

Zdroj: Interní údaje Elita s.r.o., – evidence živočišné výroby 2017 a 2022

Průměrný počet prasat na farmě v roce 2017 činil 5 822. Oproti tomu v roce 2021 toto číslo kleslo na 2 757. Důvodem k takovému poklesu byla hromadná porážka zvířat v roce 2020, která byla vyvolaná jejich onemocněním. Zároveň s tím bylo rozhodnuto o kompletní obnově stáda. V jehož rámci v roce 2020 byl nakoupen nový genetický materiál za účelem dalšího rozmnožování. Podle interních výpisů společnosti o živočišné výrobě bylo nakoupeno 294 prasat plemene Landrase, 306 prasat a 5 kanců plemene Velké bílé. K 1.1.2022 je ve všech třech závodech Elita s.r.o. je chováno 11 345 prasat.

4.1.4 Tržby a odběratele

Mezi největší odběratele patří masokombináty a další firmy spolupracující se subjektem Elita s.r.o. Většina z nich se však řadí do majetkově propojených podnikatelských subjektů. Vybraný podnikatelský subjekt svou činnost provozuje v rámci rozsáhlého řetězce společností, které si navzájem poskytují různé výrobky a služby.

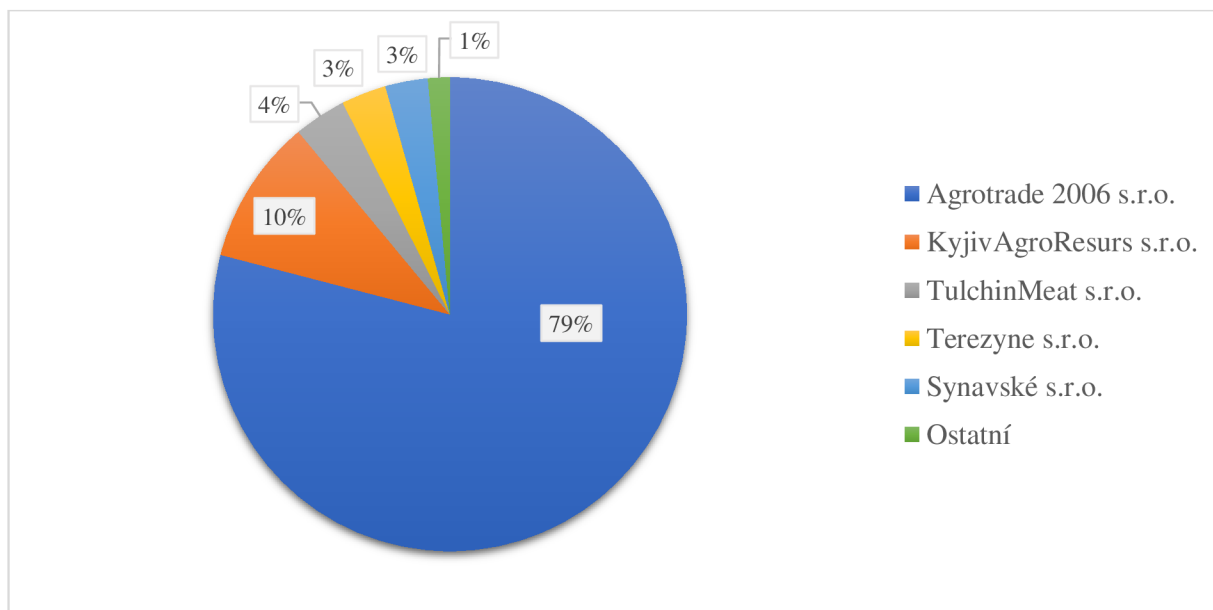
V průběhu posledních pěti let Elita s.r.o. směřuje k minimalizaci partnerských vazeb s cizími podniky z důvodu většího profitování a minimalizace administrace při hospodaření s majetkově propojenými firmami.

Graf č. 4 znázorňuje podíly jednotlivých odběratelů na celkové výši tržeb z prodeje výrobků v roce 2021. Majetkově propojené společnosti: Agrotrade 2006 s.r.o., KyjivAgroResurs s.r.o. a

Terezyne s.r.o. tvoří rozhodující podíl na výši tržeb podniku. Oproti tomu TulchinMeat s.r.o., Synavské s.r.o. a ostatní se na tržbách podílí jen z malé části 8%.

Majetkově propojené firmy se taktéž nejvíc podílí na výši nesplacených pohledávek, což znamená že jsou z větší části zadlužené vůči vybrané společnosti. Dle přílohy č. 5 je hodnota těchto pohledávek 32 825 860 Kč, což činí 46,47% celkové výše krátkodobých pohledávek vůči odběratelům.

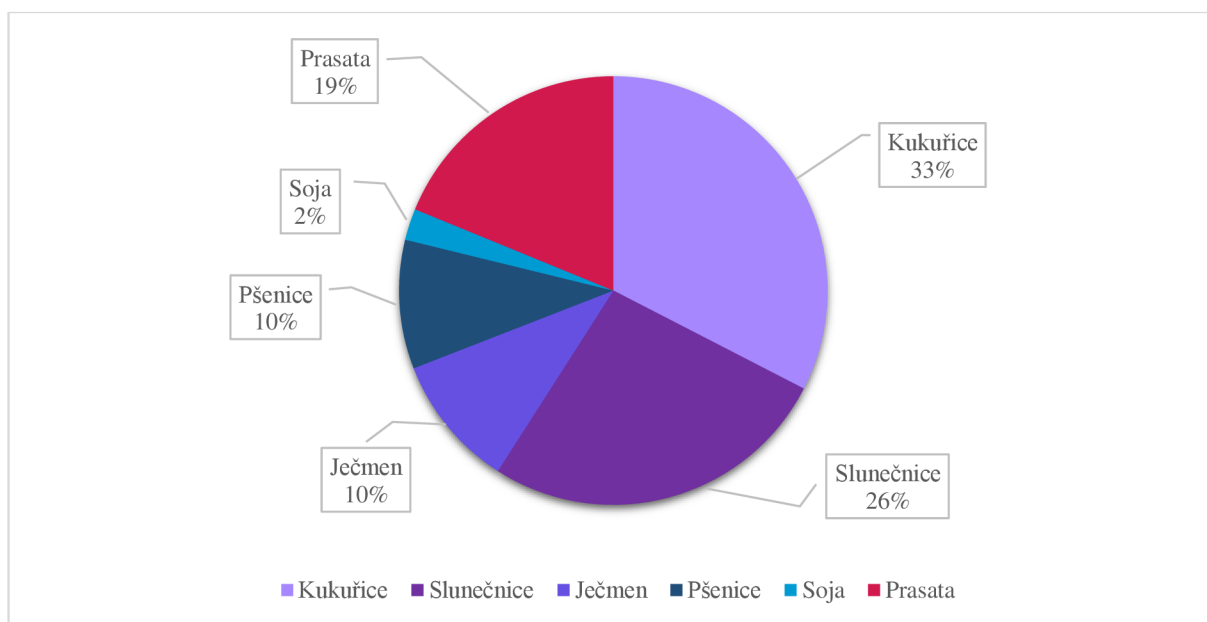
Graf 4: Podíl jednotlivých odběratelů na tržbách Elita s.r.o. v roce 2021.

Zdroj: Vlastní zpracování, interní údaje Elita s.r.o., 2021–2022

Co se týče struktury tržeb, tak z důvodu hromadné porážky zvířat a kompletní obnovy stáda v roce 2020 tržby v roce 2021 byly z 81% tvořeny prodejem nikoliv živočišné, ale rostlinné výroby. Z grafu č.5 je patrné, že ve zmíněném roce tržby z prodeje prasat činily pouhých 19% z celkových tržeb společnosti.

Graf 5: Struktura tržeb Elita s.r.o. v roce 2021

Zdroj: Interní údaje Elita s.r.o., 2021

4.2 Analýza absolutních ukazatelů

Kapitola se zabývá analýzou absolutních ukazatelů jednotlivých položek rozvahy a výkazu zisku a ztráty v letech 2017–2021. Výpočty jsou provedeny s cílem sledování změn a vývoje jednotlivých složek účetních výkazů za vybrané období. Pro vypracování horizontální a vertikální analýz aktiv a pasiv byly použity hodnoty z přílohy č. 1.

4.2.1 Horizontální analýza aktiv a pasiv

Tabulka 1: Horizontální analýza aktiv společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021 (v tis. Kč, %)

AKTIVA	18/17	%	19/18	%	20/19	%	21/20	%
AKTIVA CELKEM	21 600	17,75	28 778	20,08	5 174	3,01	14 746	8,32
Dlouhodobý majetek	3 109	38,74	4 859	43,64	35 352	221,05	-19 507	-37,99
Dlouhodobý nehmotný majetek	-16	-32,65	-10	-30,30	171	743,48	-19	-9,79
Dlouhodobý hmotný majetek	-3 778	-47,37	9 994	238,12	8 334	58,73	7 398	32,85
Dlouhodobý finanční majetek	0	0	0	0	1 890	0	-150	-7,95
Oběžná aktiva	18 491	16,27	23 919	18,10	-30 177	-19,34	34 252	27,21
Zásoby	2 668	10,88	-17 333	-63,77	1 123	11,41	31 925	290,96
Pohledávky	16 343	18,52	40 944	39,14	-31 390	-21,57	2 523	2,21
Krátkodobý finanční majetek	-503	-98,24	1	11,11	281	2810,0	-146	-50,17
Peněžní prostředky	-12	-3,32	102	29,23	-63	-13,97	-33	-8,61
Časové rozlišení aktiv	-3	-50,00	205	6833,3	-130	-62,70	-15	-19,19

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů Elita s. r. o., 2017–2021

Horizontální analýza aktiv vyjadřuje absolutní změnu hodnot v čase, tedy rozdíl hodnot běžného a minulého období a jejich změny vyjádřené v procentech. Z tabulky č. 1, horizontální analýzy aktiv rozvahy je vidět, že celková aktiva po celé sledované období rostla. Znamená to, že lze vyhodnotit změnu aktiv za období 2017–2021 vykazující rostoucí trend. Mezi lety 2019 a 2018 to bylo dokonce o 20,08 %, což odpovídá 28 778 tis. Kč. Dlouhodobý majetek rostl pozvolně, až na rok 2020, kdy se najednou jeho hodnota zvýšila o 221,05 % a v roce 2020 klesla o 37,99 %. Zajímavý vývoj má i dlouhodobý hmotný majetek, který první rok klesl o 47,37 %, následující rok prudce narostl o 238,12 % a další roky rostl už pozvolněji.

V roce 2020 výrazně vrostly částky na účtech dlouhodobý nehmotný majetek a krátkodobý finanční majetek. Od té doby samozřejmě došlo k malému poklesu, ale u dlouhodobého nehmotného majetku jen o 9,79%. U krátkodobého finančního majetku byl zaznamenán větší pokles, a to konkrétně – 50,17 %.

Oběžná aktiva po celou dobu rostla, kromě roku 2019, kdy byl zaznamenán pokles o 19,34 %. Tento fakt mohl být způsoben poklesem pohledávek a peněžních prostředků v tomto roce. V roce 2019 taktéž došlo k výraznému poklesu zásob – o 63,77%, i když před tím a po tom tato položka jevila tendenci jen k růstu.

Podnik Elita s.r.o. neměl žádný dlouhodobý finanční majetek první tři roky ze sledovaného období. V roce 2020 se objevil a činil 1 890 tis. Kč, po čemž došlo k jeho poklesu o 7,95%.

Tabulka č.2 znázorňuje vyjádření absolutní (v tis. Kč) i relativní změny (v %) jednotlivých položek pasiv ze zkrácené rozvahy za období 2017–2021 příloha č.1.

Tabulka 2: Horizontální analýza pasiv společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021 (v tis. Kč, %)

PASIVA	18/17	%	19/18	%	20/19	%	21/20	%
PASIVA CELKEM	21 600	17,75	28 778	20,08	5 174	3,01	14 746	8,32
Vlastní kapitál	14 411	13,18	25 527	20,63	2 896	1,94	7 564	4,97
Základní kapitál	-3 474	-8,80	3 823	10,62	-1 030	-2,59	-3 079	-7,94
Ážio a kapitálové fondy	-42	-8,77	46	10,53	-12	-2,48	-38	-8,00
Fondy ze zisku	-128	-8,76	141	10,58	-38	-2,58	-114	-7,93
VH minulých let	18 055	26,58	21 516	25,03	3 977	3,70	10 794	9,68
VH běžného účetního období	0	0	0	0	0	0	0	0
Cizí zdroje	7 190	58,23	3 251	16,64	2 278	10,00	7 182	28,65
Rezervy	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Dlouhodobé závazky	0	0	0	0	0	0	0	0
Krátkodobé závazky	7 190	58,23	3 252	16,64	2 277	9,99	7 182	28,65
Časové rozlišení pasiv	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazu Elita s. r. o., 2017–2021

Celková pasiva po celé sledované období rostly, rovněž jako aktiva. Vlastní kapitál je nejvýznamnější položkou pasiv, který dosahuje ve všech letech kladných hodnot a jeho stav se meziročně jen zvyšuje. Největší nárůst pasiv je zaznamenán v roce 2019, což bylo způsobeno nárůstem výsledku hospodaření minulých let a vlastního kapitálu. Naopak nejmenší změna se objevuje v roce 2020 (3,01 %), což bylo podmíněno poklesem základního kapitálu, ážia a fondů ze zisku.

Vzhledem k tomu, že cizí zdroje tvoří jen krátkodobé závazky, hodnoty obou položek jsou totožné. Cizí zdroje indikují tendenci k růstu posledních pěti let, ale nejvíce narostly první sledovaný rok – o 58,23 %. Pasívní účet – výsledek hospodaření minulých let je taktéž každým rokem vyšší. První tři roky vykazoval růst víc než 25%, ale během posledních dvou let procentuální změna se zmenšila, i když zůstala pořád kladná.

Po celou sledovanou dobu Elita s.r.o. neměla vytvořené žádné rezervy. Nebyly v rozvaze zachycené ani žádné dlouhodobé závazky vůči úvěrovým institucím, ani výsledek hospodaření běžného účetního období. Položky časového rozlišení pasiv v těchto letech jsou taktéž nulové.

4.2.2 Horizontální analýza nákladů a výnosů

V horizontální analýze nákladů a výnosů je důležité sledovat procentuální změny za období 2017–2021. Pro vypracování horizontální analýzy nákladů byly použity hodnoty z přílohy č. 3. Zkrácený výkaz zisků a ztrát za posledních pěti let, což tvoří přílohu č. 2, který byl taktéž využíván při výpočtech absolutních ukazatelů.

Tabulka 3: Horizontální analýza nákladů společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021 (v tis. Kč, %)

NÁKLADY	18/17	%	19/18	%	20/19	%	21/20	%
NÁKLADY CELKEM	7 313	19,06	5 113	11,19	-7 045	-13,87	9 595	21,94
Provozní náklady	7 023	18,33	5 445	12,01	-7 040	-13,86	9 595	21,94
Výkonová spotřeba	804	9,57	17 125	185,96	-1 995	-7,58	7 261	29,83
Změna stavu zásob	-52	-9,40	-45	-8,98	190	41,67	332	51,39
Aktivace	0	0	0	0	0	0	0	0
Mzdové náklady	651	22,46	247	6,96	113	2,98	662	16,93
Náklady na soc. zabezpečení a zdrav. pojištění	131	21,51	64	8,65	63	7,84	118	13,61
Úpravy hodnot v provozní činnosti	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatní provozní náklady	5 489	21,24	-11 946	-38,12	-5 411	-27,90	1 222	8,74
Finanční náklady	290	617,02	-332	-98,52	-5	-100,00	0	0
Ostatní finanční náklady	290	617,02	-332	-98,52	-5	-100,00	0	0
Daň z příjmů	0	0	0	0	0	0	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů Elita s. r. o., 2017–2021

Co se týče celkových nákladů, tak rok 2019 byl jako jediný klesající, jinak po celé sledované období náklady Elita s.r.o. rostou. Tento pokles je způsoben snížením ostatních provozních nákladů a výkonovou spotřebou. Provozní náklady nejvíce vzrostly poslední rok – o 21,94 %. Nárůst provozních nákladů v posledním roce byl opět způsoben růstem tržeb z prodeje výrobků a služeb. Došlo taktéž k ovlivnění nárůstu výkonové spotřeby a změně stavu zásob vlastní činnosti.

Finanční náklady první rok obrovsky narostly o 617,02 %, následující roky naopak výrazně poklesly a poslední rok vykazovaly nulovou hodnotu. Ostatní finanční náklady jsou jedinou

položkou, která má na finančních nákladech podíl, proto jsou jejich hodnoty stejné. Jak již bylo zmíněno na začátku práce, vybraná společnost neplatila žádnou daň z příjmu v letech 2017–2021, jakožto subjekt podnikající v agrárním sektoru, poněvadž této povinnosti nepodléhá. Aktivace a úpravy hodnot v provozní činnosti taktéž žádné nebyly.

Změna stavu zásob vlastní činnosti se během posledních dvou let začala výrazně zvyšovat, ačkoli první tři roky mírně poklesla. Mezi tím od roku 2017 mzdové náklady a náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění mírně rostou.

Tabulka č.4 uvádí absolutní (v tis. Kč) a relativní změny (v %) jednotlivých položek výnosů ze zkráceného výkazu zisku a ztráty v letech 2017–2021 (přílohy č.3 a č.4).

Tabulka 4: Horizontální analýza výnosů společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021 (v tis. Kč, %)

VÝNOSY	18/17	%	19/18	%	20/19	%	21/20	%
VÝNOSY CELKEM	16 947	30,64	4 954	6,86	-46 057	-59,65	23 996	77,02
Provozní výnosy	16 946	30,64	4 846	6,71	-45 948	-59,59	23 996	77,02
Tržby z prodeje výrobků a služeb	16 728	31,85	3 426	4,95	-46 484	-63,97	23 282	88,91
Tržby z prodeje zboží	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatní provozní výnosy	218	7,79	1 420	47,08	536	12,08	714	14,36
Provozní výsledek hospodaření	10 250	70,35	-11 957	-48,17	-5 128	-39,86	14 356	185,57
Finanční výnosy	1	0,00	108	10800,0	-109	-100,00	0	0
Výnosové úroky a podobné náklady	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatní finanční výnosy	1	0,00	108	10800,0	-109	-100,00	0	0,00
Finanční výsledek hospodaření	-198	33,50	311	-39,42	-500	104,60	-1 473	150,61
VH před zdaněním	10 052	71,90	-11 646	-48,46	-5 629	-45,45	12 884	190,68

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů Elita s. r. o., 2017–2021

Z tabulky č. 4 je patrné, že celkové výnosy výrazně poklesly v roce 2020 – o 59,65 %, což bylo přímo ovlivněno poklesem tržeb z prodeje výrobků, zboží a služeb. Zároveň s tím, pokles tržeb z prodeje výrobků byl způsoben snížením počtu zvířat na farmě, jelikož v tomto roce došlo k vyklízení prasečáků a komplexní obnově stáda, jak již bylo zmíněno. V následujícím roce však byl zaznamenán velký nárůst, a to o 77,02 %.

V roce 2019 byl zaznamenán ojedinělý skok ostatních finančních výnosů o 10800,00 %, pak v roce 2020 znovu klesly. Finanční výnosy kvůli poklesům ostatních finančních výnosů taktéž klesly.

Finanční výsledek hospodaření je stále záporný a každým rokem stále víc klesá. V souvislosti s mimořádným výkyvem finančních výnosů v již zmíněném roce 2019 se výsledek hospodaření zvýšil o 39,42%, ale hned v dalším roce zase klesl. Oproti tomu, provozní výsledek hospodaření v posledním roce prudce vzrostl o 185,57%.

Žádné tržby z prodeje zboží nejsou, protože společnost obchoduje pouze se svými vlastními výrobky.

4.2.3 Vertikální analýza aktiv a pasiv

V následujících tabulkách č.5 a č.6 jsou uvedeny výsledky vertikální analýzy aktiv a pasiv v procentech za období 2017-2021. Níže uvedená data byla vypočtená pomocí zkrácené rozvahy (příloha č.1). Celková aktiva a celková pasiva byla určena jako základ s hodnotou 100 %, aby se dalo dopočítat podíl ostatních položek – stálých a oběžných aktiv a finančních zdrojů.

Tabulka 5: Vertikální analýza aktiv společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

Ozn.	AKTIVA	Rok				
		2017	2018	2019	2020	2021
	AKTIVA CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
B.	Dlouhodobý majetek	6,60	7,77	9,30	28,97	16,58
B.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	0,61	0,30	0,14	0,38	0,55
B.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	99,38	37,70	88,73	43,87	93,99
B.III.	Dlouhodobý finanční majetek	0,00	0,00	0,00	3,68	5,46
C.	Oběžná aktiva	93,40	92,23	90,70	71,03	83,42
C.I.	Zásoby	21,57	20,57	6,31	8,72	26,79
C.II.	Pohledávky	77,66	79,16	93,26	90,68	72,86
C.III.	Krátkodobý finanční majetek	0,45	0,01	0,01	0,23	0,09
C.IV.	Peněžní prostředky	0,32	0,26	0,29	0,31	0,22
D.	Časové rozlišení aktiv	0,00	0,00	0,12	0,04	0,03

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů Elita s. r. o., 2017–2021

Z tabulky č. 5 je zřejmé, že po celou zkoumanou dobu oběžná aktiva tvořila celková aktiva z největší části (od 71,03 % do 93,40 %), kdežto dlouhodobý majetek tvořil pouze menší část (od 7,77 % do 28,97 %). Dlouhodobý majetek je tvořen z velké části dlouhodobým majetkem hmotným, v letech 2017 a 2021 podíl činil přes 90 %. Z toho vyplývá, že dlouhodobý

nehmotný majetek a dlouhodobý finanční majetek tvoří minimální podíl na hodnotě dlouhodobého majetku. Jelikož Elita s.r.o. neměla žádný dlouhodobý finanční majetek během prvních tří let, jeho podíl na aktivech v těchto letech byl nulový.

Za celé sledované období tvořily pohledávky největší část oběžných aktiv – v roce 2019 to bylo 93,26 %. Společně se na tomto podílu účastnily i zásoby, které se pohybovaly okolo 20%, kromě let 2019 a 2020. Krátkodobý finanční majetek, peněžní prostředky a časové rozlišení aktiv se podílí na výši oběžných aktiv nejmíň.

Tabulka 6: Vertikální analýza pasiv společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

Ozn.	PASIVA	Rok				
		2017	2018	2019	2020	2021
	PASIVA CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
B.	Vlastní kapitál	89,85	86,36	86,76	85,86	83,20
B.I.	Základní kapitál	36,10	29,09	26,68	25,49	22,36
B.II.	Ážio a kapitálové fondy	0,44	0,35	0,32	0,31	0,27
B.III.	Fondy ze zisku	1,34	1,08	0,99	0,94	0,83
B.IV.	VH minulých let	62,12	69,48	72,01	73,25	76,54
B.V.	VH běžného účetního období	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C.	Cizí zdroje	10,15	13,64	13,24	14,14	16,80
C.I.	Rezervy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C.II.	Dlouhodobé závazky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
C.III.	Krátkodobé závazky	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
D.	Časové rozlišení pasiv	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů Elita s. r. o., 2017–2021

Celková pasiva tvoří z většinové části vlastní kapitál (od 83,20 % do 89,85 % za celé období). Vlastní kapitál je nejvíce ovlivněn výsledkem hospodaření minulých let, nejvyšší hodnoty vykazoval v roce 2021 – 79,54 %. Tuto položku doplňuje základní kapitál, kdy se v roce 2017 podílel na vlastním kapitálu z 36,10 %. Ážio a fondy ze zisku tvoří na vlastním kapitálu nejmenší podíly.

Elita s.r.o. nemá dlouhodobé závazky vůči úvěrovým institucím, ani časové rozlišení pasiv. V letech 2017–2021 nebyly podnikem vytvořené žádné rezervy. Z těchto důvodů, cizí zdroje jsou tvořeny pouze krátkodobými závazky, a proto se hodnoty v každém roce rovnají 100 %.

4.2.4 Vertikální analýza výnosů a nákladů

Při zpracování vertikální analýzy výnosů a nákladů byly vytvořeny tabulky č. 7 a 8. Byla použita data z výkazu zisku a ztráty za sledované období a z výročních zpráv podniku (přílohy č. 2, č. 3 a č. 4). Pro lepší přehlednost procentního poměru jednotlivých položek na výnosech a nákladech byl stanoven základ, který má hodnotu 100 %. U vertikální analýzy nákladů jsou to celkové náklady a celkové výnosy u analýzy výnosů.

Tabulka 7: Vertikální analýza výnosů společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021)

VÝNOSY	Rok				
	2017	2018	2019	2020	2021
VÝNOSY CELKEM	100	100	100	100	100
Provozní výnosy	100	100	99,86	100	100
Tržby z prodeje výrobků a služeb	94,94	95,83	94,25	84,04	89,69
Ostatní provozní výnosy	5,06	4,17	5,75	15,96	10,31
Provozní výsledek hospodaření	26,34	34,35	16,68	24,83	40,06
Finanční výnosy	0	0	0,14	0	0
Výnosové úroky a podobné náklady	0	0	0	0	0
Ostatní finanční výnosy	0	100	100	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazu Elita s. r. o., 2017–2021

Výnosy se skládají z výnosů provozních a finančních. Provozní výnosy tvoří skoro každý rok 100% podíl celkových výnosů. Jediný rok 2019 vybočuje, kdy hodnoty provozních nákladů byly 99,86 %. Nejvíce provozní náklady ovlivňují tržby z prodeje výrobků a služeb, až na poslední dva roky, kdy jejich hodnoty nedosahovaly 90 %.

Vzhledem k tomu, že provozní výnosy vycházely skoro každý rok 100 %, finanční výnosy jsou tedy nulové, až na rok 2019. Jedinou a největší část finančních výnosů tvoří ostatní finanční výnosy.

Tabulka 8: Vertikální analýza nákladů společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

NÁKLADY	Rok				
	2017	2018	2019	2020	2021
NÁKLADY CELKEM	100	100	100	100	100
Provozní náklady	99,88	99,26	99,99	100	100
Výkonová spotřeba	21,94	20,31	51,86	55,64	59,25
Změna stavu zásob vlastní činnosti	1,44	1,11	0,9	1,48	1,83
Mzdové náklady	7,57	7,83	7,48	8,94	8,57
Náklady na soc. zabezpečení a zdrav. pojištění	1,59	1,63	1,58	1,98	1,85
Ostatní provozní náklady	67,46	69,12	38,18	31,96	28,5
Finanční náklady	0,12	0,74	0,01	0	0
Ostatní finanční náklady	100	100	100	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování dle účetních výkazů Elita s. r. o., 2017–2021

Celkové náklady jsou tvořeny provozními a finančními náklady. Je patrné, že provozní náklady tvoří většinou část nákladů. V roce 2020 a 2021 to bylo dokonce 100%. Největší podíl na provozních nákladech mají ostatní provozní náklady – v roce 2018 to bylo ze 69,12%. Další položkou, která se podílí na provozních nákladech je výkonová spotřeba, která dosahuje hodnot až 59,25% a to v roce 2021. Další položky už nemají takový vliv na podílu. Finanční náklady se pohybují v nízkých číslech. V jednom roce nedosáhly ani 1%. V každém případě se všechny finanční náklady skládají z ostatních finančních nákladů.

4.3 Analýza poměrových ukazatelů

Analýza poměrových ukazatelů představuje hlavní a nejdůležitější část celé bakalářské práce. Skládá se z výpočtů následujících ukazatelů: ukazatel likvidity, ukazatel aktivity, ukazatel rentability a ukazatel zadluženosti. Data, získaná z výpočtů podle vzorců popsaných v teoretické části, znázorňují finanční situaci společnosti.

4.3.1 Ukazatele likvidity

Likvidita udává aktuální schopnost podniku hradit závazky z vybraných složek oběžných aktiv.

Okamžitá likvidita (I stupně)

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Peněžní prostředky} + \text{Krátkodobý fin. majetek}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Tabulka 9: Okamžitá likvidita společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Peněžní prostředky (tis. Kč)	361	349	451	388	355
Krátkodobý finanční majetek (tis. Kč)	512	9	10	291	145
Krátkodobé závazky (tis. Kč)	10 047	9 776	8955	14 100	20 869
Okamžitá likvidita	0,08	0,04	0,05	0,05	0,02

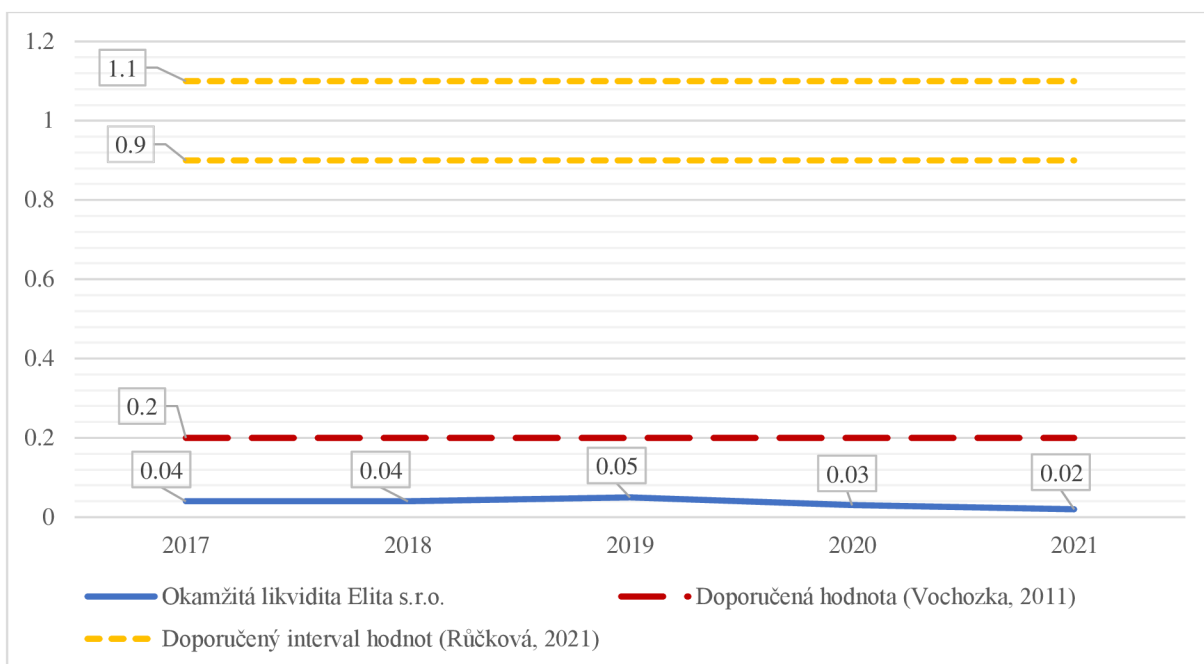
Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Okamžitá nebo-li hotovostní likvidita se považuje za nejpřesnější ukazatel likvidity, protože pracuje jen s nejlídnějšími složkami a hodnotí schopnost podniku hradit krátkodobé závazky v daný okamžik. Ideálně by se měla tato hodnota pohybovat kolem 1, ale být minimálně vyšší než 0,2.

Okamžitá likvidita společnosti Elita s.r.o. je zobrazená v grafu č. 6 a zachycuje vývoj hodnot ve vybraných letech společně s hodnotami doporučenými. Bohužel ani v jednom roce vybraná zemědělská společnost nevykazovala hodnoty, které by se objevovaly ve stanoveném intervalu. Jen v roce 2017 dosahovala hotovostní likvidita své nejvyšší hodnoty a byla nejbliž k minimální doporučené hodnotě, ale i přesto je tato hodnota moc nízká.

V následujících letech se hodnota likvidity prakticky neměnila, ale v roce 2021 klesla ještě níž. Znamená to, že společnost není schopná hradit své krátkodobé závazky z peněžních prostředků okamžitě. Tyto velmi nízké hodnoty mohou svědčit o tom, že společnost ve zkoumané době nevážala dost finančních prostředků ve svých nejvíce likvidních položkách a rovněž to může znamenat, že společnost se svými finančními prostředky hospodařila neefektivně.

Graf 6: Vývoj okamžité likvidity za období 2017-2021 s doporučenými hodnotami

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Pohotová likvidita (II stupně)

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{Peníze} + \text{Krátkodobý fin.majetek} + \text{Krátkodobé pohledávky}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Tabulka 10 : Pohotová likvidita společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Peněžní prostředky (tis. Kč)	361	349	451	388	355
Krátkodobý finanční majetek (tis. Kč)	512	9	10	291	145
Krátkodobé pohledávky (tis. Kč)	50 633	89 435	108 700	79 077	70 641
Časové rozlišení aktiv (tis. Kč)	6	3	208	77,5	63
Krátkodobé závazky (tis. Kč)	12 348	19 538	22 790	25 067	32 249
Pohotová likvidita	4,2	4,6	6,4	3,2	3,5

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Pohotová likvidita vynechává ve svém čitateli nejméně likvidní složky oběžných aktiv, z čehož vychází přesnější vyjádření schopnosti podniku dostat svým krátkodobým závazkům.

Vyjadřuje schopnost firmy vyrovnávat se se svými závazky bez nutnosti prodeje zásob. Doporučené hodnoty se pohybují kolem 1-1,5.

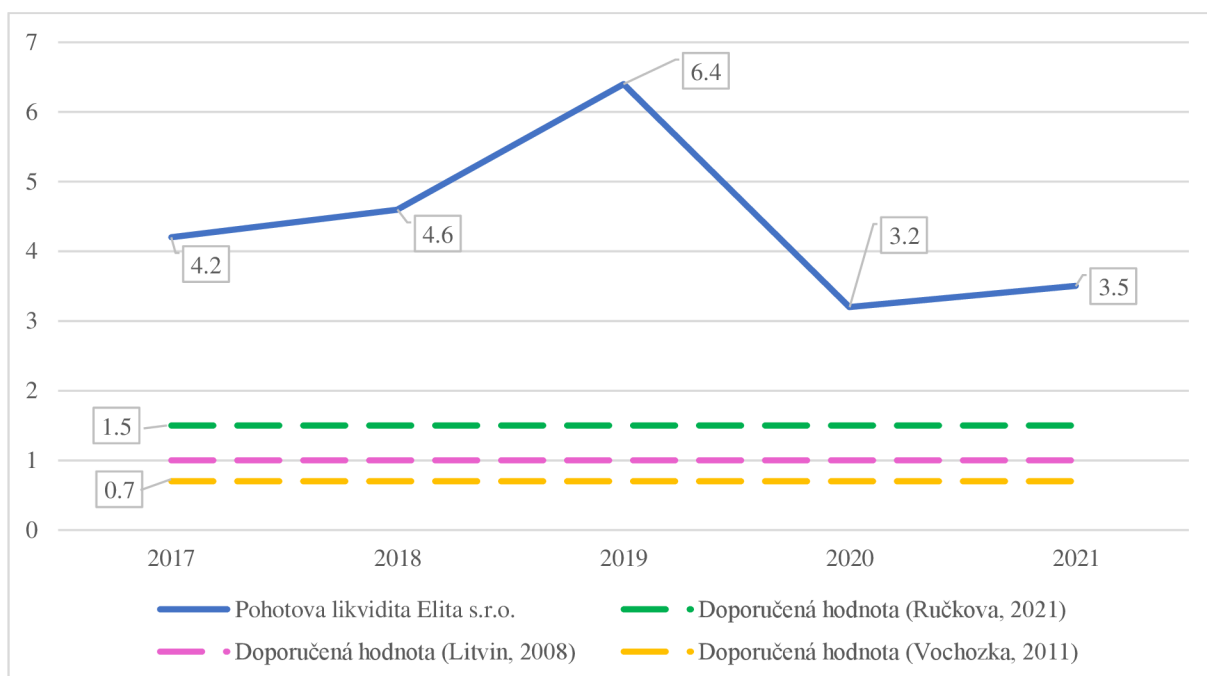
Elita s.r.o. disponovala velmi nízkými peněžními prostředky, ale nehledě na to dost finančních prostředků obdržela z krátkodobých pohledávek, které, jak je zřejmé z tabulky č.10, dosahovaly velmi vysokých hodnot, díky čemuž jsou hodnoty likvidity druhého stupně tak vysoké.

V roce 2019 tento ukazatel přesahoval nejvyšší doporučené hodnoty víc než čtyřikrát. I když likvidita od roku 2019 má tendenci k poklesu její hodnota na konci měřeného období je pořád vysoko nad hranici doporučenou.

Ukazatel tedy vyjadřuje to, že oběžná aktiva pokrývají krátkodobé závazky podniku třikrát. Společnost je schopná dostát svým závazkům bez nutnosti prodeje jakýchkoli svých zásob.

Navzdory tomu, že došlo k poklesu tohoto ukazatele vykazuje pohotová likvidita společnosti přesah doporučené hodnoty autorů Ručkové (2019), Vochozka (2011) a Litvin (2008), které jsou znázorněny v grafu č. 7.

Graf 7: Vývoj pohotové likvidity za období 2017-2021 s doporučenými hodnotami

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Běžná likvidita (III stupně)

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{Dlouhodobé pohledávky}}{\text{Krátkodobé závazky}}$$

Tabulka 11: Běžná likvidita společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Dlouhodobé pohledávky (tis. Kč)	37 630	15 170	36 850	35 083	46 042
Oběžná aktiva (tis. Kč)	113 657	132 148	156 067	125 890	160 142
Krátkodobé závazky (tis. Kč)	12 348	19 538	22 790	25 067	32 249
Běžná likvidita	6,2	6,0	5,2	3,6	3,5

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Běžná likvidita měří kolikrát oběžná aktiva pokryjí krátkodobé závazky podniku. Z praktického hlediska to znamená, kolikrát je schopen podnik uspokojit věřitele, kdyby veškerá oběžná aktiva proměnil za peníze. Doporučený interval hodnot je 1-2,5.

Tato likvidita zahrnuje i nejméně likvidní položku oběžných aktiv, což jsou zásoby, ale na rozdíl od předchozích dvou likvidit při výpočtu jsme použili oběžná aktiva zmenšena o dlouhodobé závazky.

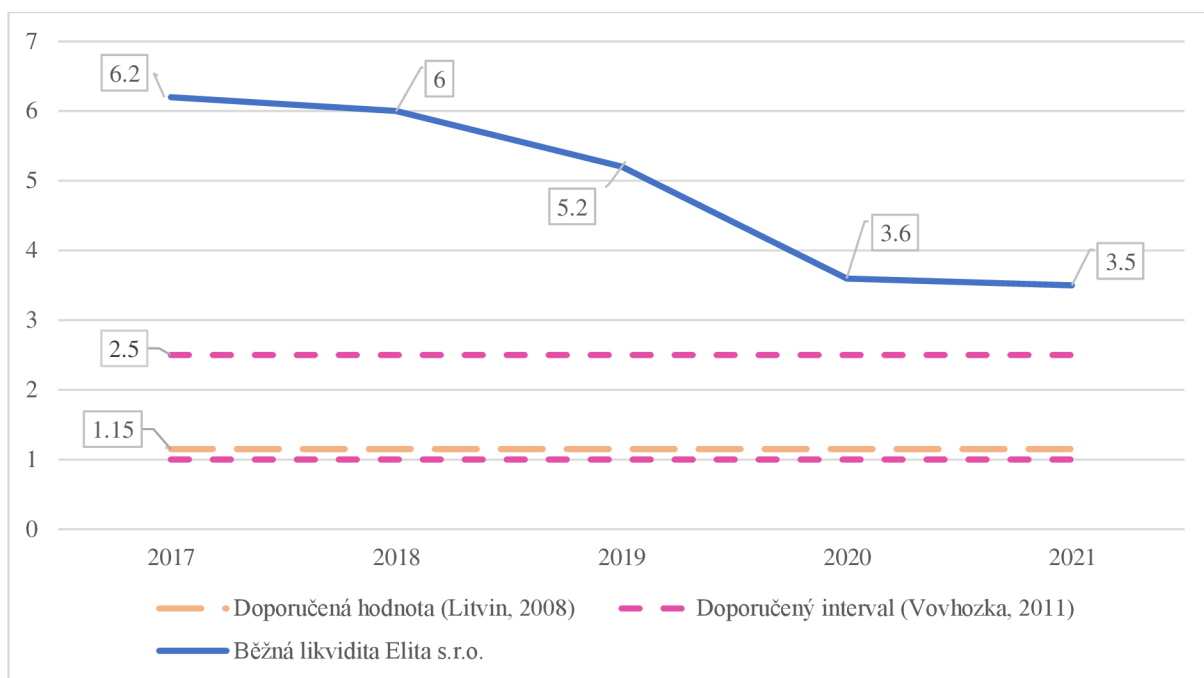
Z tabulky č. 11 je patrné, že vybraný podnik má velkou hodnotu oběžných aktiv, což je celkem typické pro výrobní podniky.

Hodnoty běžné likvidity Elita s.r.o. jsou velmi vysoko, což je způsobeno tím, že i když jsme zmenšily oběžný majetek o dlouhodobé pohledávky, poměr vůči krátkodobým závazkům zůstává pořád značný.

Právě díky tomu je křivka běžné likvidity obecně podobná křivce pohotové likvidity, což je patrné z grafů č. 7 a č. 8. Stejně jako likvidita druhého stupně, je běžná likvidita velmi vysoká, ale vykazuje klesající trend, jak je znázorněno v grafu č. 8 ukazatel dané likvidity několikrát přesahuje doporučené hodnoty. Tento trend znamená, že je podnik stále schopen pokrýt své krátkodobé závazky ze svých oběžných aktiv minimálně jednou.

Dokonce v roce 2017 tento ukazatel dosahoval hodnoty 6,2, což svědčí o tom, že jednak byl schopen včas plnit svoje závazky vůči věřitelům, ale i pokrýt své krátkodobé závazky šestkrát.

Graf 8: Vývoj běžné likvidity za období 2017-2021 s doporučenými hodnotami

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o. , 2017–2021

4.3.2 Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti znázorňují finanční stabilitu firmy, jejichž podmínkou je rovnováha majetkové a finanční struktury. Uvádí, jak moc je společnost závislá na cizích zdrojích ve srovnání s vlastními. K získání ukazatele zadluženosti je třeba provést výpočty ukazatele věřitelského rizika, jeho doplňkového ukazatele vlastnického rizika, míry zadluženosti a úrokového krytí.

Ukazatel věřitelského rizika (Debt ratio)

$$Debt\ ratio = \frac{Cizí\ zdroje}{Celková\ aktiva} * 100$$

Tabulka 12: Ukazatel věřitelského rizika společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Cizí zdroje (tis. Kč)	12 348	19 538	22 789	25 067	32 249
Celková aktiva (tis. Kč)	121 682	143 282	172 060	177 234	191 980
Debt ratio	10%	14%	13%	14%	17%

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Ukazatel věřitelského rizika neboli celková zadluženost je základní ukazatel, který vyjadřuje celkovou zatíženost firmy cizími zdroji. Jednoduše řečeno, že čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím vyšší je zadluženost společnosti a tím vyšší je riziko věřitelů. Dle doporučených hodnot koeficient celkové zadluženosti by neměl být vyšší než 50%.

Z tabulky č. 12 je patrné, že ukazatel celkové zadluženosti Elita s.r.o. vykazuje mnohem nižší hodnoty, než je doporučená hodnota, což znamená, že riziko pro věřitele je minimální.

Ukazatel samofinancování (Equity ratio)

$$Equity\ ratio = \frac{Vlastní\ kapitál}{Celková\ aktiva} * 100$$

Tabulka 13: Ukazatel samofinancování společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

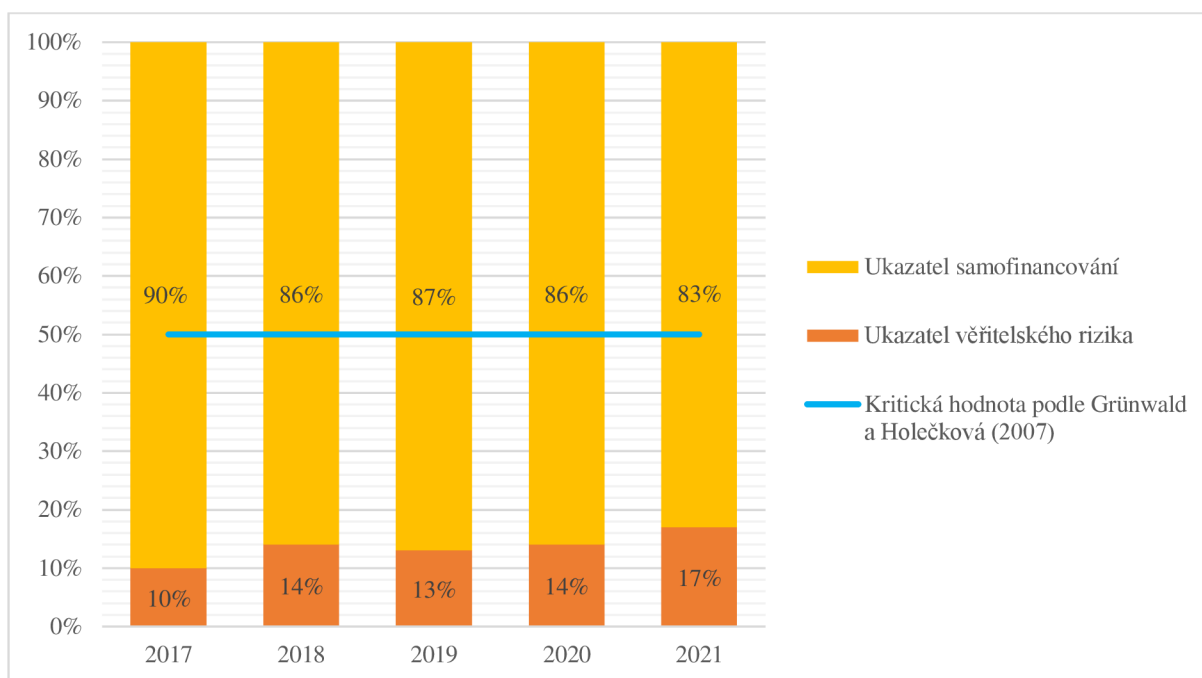
	2017	2018	2019	2020	2021
Vlastní kapitál (tis. Kč)	109 333	123 744	149 271	152 167	159 731
Celková aktiva (tis. Kč)	121 682	143 282	172 060	177 234	191 980
Equity ratio	90%	86%	87%	86%	83%

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Jedním z dalších ukazatelů zadluženosti je doplňkovým ukazatelem k věřitelskému riziku tzv. koeficient samofinancování. Počítá se jako poměr vlastního kapitálu k celkovým aktivům. Součet debt ratio a equity ratio by měli dohromady činit 100%.

Z tabulek č. 12 a č. 13 je jasné, že Elita s.r.o. má velice dobré ukazatele věřitelského rizika a samofinancování, přesto věřitelské riziko vybrané společnosti se každým rokem zvyšuje, celková zadluženost je daleko pod kritickou hranickou. Podnik nejenže nepřekročil doporučenou hranici v žádném roce, ale ani se k ní nepřiblížil. Vysoké koeficienty samofinancování tím pádem svědčí, že vybraná firma je finančně nezávislá. Součet těchto dvou ukazatelů je přesně 100% a jejich poměr je zachycen v grafu č. 9.

Graf 9: Vývoj ukazatelů věřitelského rizika a samofinancování za období 2017-2021 s doporučenými hodnotami

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Míra zadluženosti (Debt equity ratio)

$$Debt\ equity = \frac{Cizí\ zdroje}{Vlastní\ kapitál} * 100$$

Tabulka 14: Míra zadluženosti společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Cizí zdroje (tis. Kč)	12 348	19 538	22 789	25 067	32 249
Vlastní kapitál (tis. Kč)	109 333	123 744	149 271	152 167	159 731
Míra zadluženosti	11%	16%	15%	16%	20%

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Míra zadluženosti neboli koeficient zadluženosti vyjadřuje poměr cizího kapitálu firmy k vlastnímu a indikuje, do jaké míry mohou být ohroženy nároky věřitelů. Hodnoty ukazatele rostou s růstem podílů závazku ve finanční struktuře. Doporučená hodnota by měla být větší než 0, ale neměla by přesahovat 40%.

Po celou dobu zkoumaného období je podnik v dobré finanční situaci, jelikož míra zadluženosti vykazuje nízké hodnoty. Z grafu č. 10 je patrné, že ukazatel se ve všech letech se nacházel v doporučených hodnotách a byl menší než 4. Oproti tomu nikdy nebyl nulový, což spadá přesně do doporučeného intervalu. Podle tabulky č. 14 a grafu č. 10 lze říci, že nároky věřitelů nejsou v ohrožení.

Je rovněž vidět, že hodnota během posledních let se zvyšuje. V důsledku toho byl podnik rok od roku víc zadlužený, ale hodnoty jsou pořád moc nízké, což znamená, že hospodárnost podniku to neovlivní v negativním slova smyslu.

V uvedeném grafu č. 10 je znázorněno porovnání ukazatele míry zadluženosti s doporučenými hodnotami ve sledovaném období.

Graf 10: Vývoj míry zadluženosti za období 2017-2021 s doporučenými hodnotami

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Úrokové krytí (Interest coverage)

Ukazatel úrokového krytí vyjadřuje, kolikrát je zisk vyšší než placené úroky a zda je podnik schopen splácet nákladové úroky.

$$\text{Úrokové krytí} = \frac{EBIT}{\text{Nákladové úroky}}$$

Tabulka 15: Úrokové krytí společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

	2017	2018	2019	2020	2021
EBIT (tis. Kč)	13 436	23 579	11 805	5 779	17 190
Nákladové úroky (tis. Kč)	544	452,8	581,4	978,4	2 451
Úrokové krytí	26,7	52	20,3	5,9	7,0

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Názory různých autorů se liší, co se týče doporučených hodnot. Podle autora Vochozka (2011) za kritickou je považovaná hodnota 1. Znamená to, že podnik bude nucen použít k úhradě úroků celý svůj zisk. Jiní autoři se však shodují na doporučené hodnotě 5.

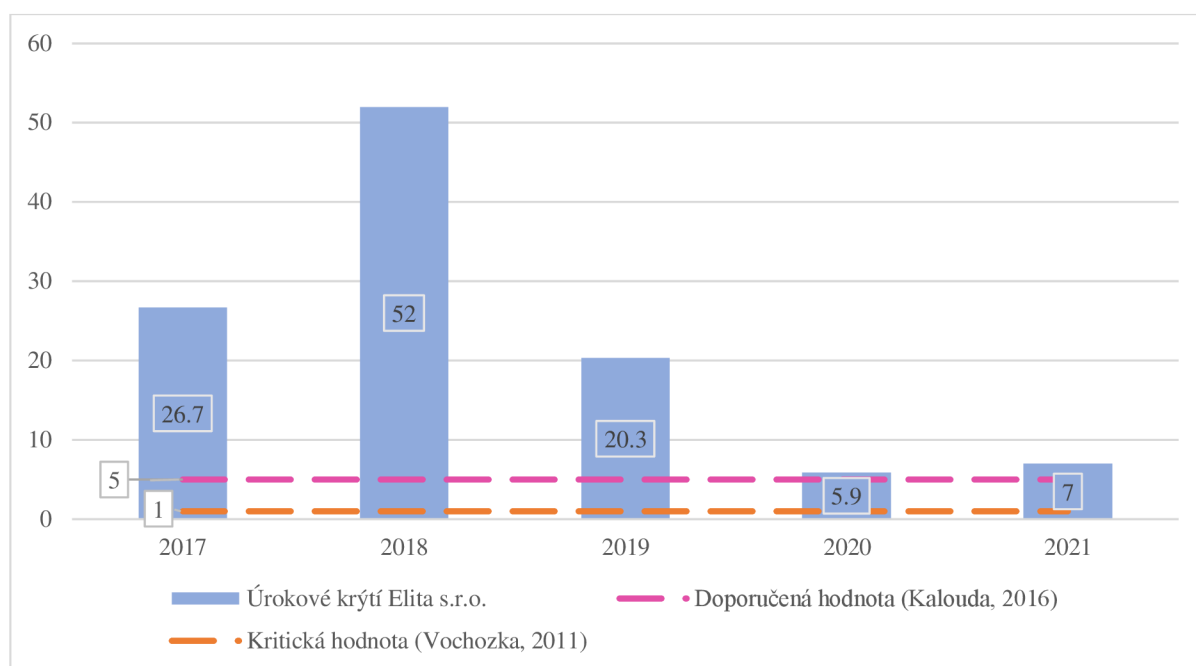
Analyzovaný podnikatelský subjekt byl hodnocen velmi pozitivně, neboť se hodnota jeho úrokového krytí pohybovala velice vysoko nad doporučenou hodnotou první tři roky. Dokonce v roce 2018 tento ukazatel dosáhl mimořádně vysoké hodnoty 52, což činí více než desetinásobek doporučené hodnoty. Stalo se tak zřejmě v důsledku zvýšení provozního výsledku hospodaření (více příloha č.1). V roce 2020 však tržby společnosti klesly z důvodů onemocnění zvířat, což znamenalo, že i její hodnota úrokového krytí výrazně klesla.

Úrokové krytí firmy Elita s.r.o. ukazuje, že bezpečnosti polštář pro věřitele jak relativně velký. Oproti tomu vykazované hodnoty z roků 2019–2021 vypovídaly o tom, že společnost své závazky vůči úvěrovým institucím v průběhu let jen zvyšuje. Výši nákladových úroků po celou zkoumanou dobu má tendenci k nárůstu, z čehož vyplývá, že můžeme očekávat jejich další zvýšení v následujících letech.

I když se daný ukazatel zřetelně zhoršil, pořád vypovídá o tom, že i kdyby hodnota zisku společnosti klesla, podnik by byl stále schopen udržet cizí kapitál na stávající úrovni.

Graf č. 11 znázorňuje vývoj úrokového krytí Elita s.r.o. za období 2017–2021 ve srovnání s doporučenými hodnotami vybraných autorů.

Graf 11: Vývoj úrokového krytí za období 2017-2021 s doporučenými hodnotami

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

4.3.3 Ukazatele rentability

Ukazatele rentability poukazují na to, zda společnost efektivně hospodaří se svým majetkem. Při výpočtu byla použita hodnota zisku v různých fázích. Earnings before interests and taxes (EBIT) je výsledek hospodaření před zdaněním a odečtením úroků. Earnings after taxes (EAT) je čistý výsledek hospodaření po odečtení daní. Z jiného pohledu indikujeme výnosy po odečtení nákladů. Earnings before taxes (EBT), což je hrubý zisk, který se rovná čistému zisku (EAT), jelikož v podniku nebyla odvedená žádná daň z příjmu. Pro zjednodušení vyhodnocení jsou výsledné hodnoty uváděny v procentech.

Rentabilita celkových aktiv (ROA – Return on assets)

$$ROA = \frac{EBIT}{Aktiva} * 100$$

Tabulka 16: Rentabilita celkových aktiv společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

	2017	2018	2019	2020	2021
EAT (tis. Kč)	13 980	24 032	12 386	6 757	19 641
Nákladové úroky (tis. Kč)	544	453	581	978	2 451
EBIT (tis. Kč)	14 524	24 485	12 967	7 735	22 092
Celková aktiva (tis. Kč)	121 682	143 282	172 060	177 234	191 980
ROA	12%	17%	8%	4%	12%
Doporučená hodnota (Bringman a Gapenski, 1993)	9%	9%	9%	9%	9%

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Rentabilitou, resp. výnosností celkových aktiv měříme míru zhodnocení celkového vloženého kapitálu.

Z tabulky č. 16 vyplývá, že v roce 2018 tento ukazatel dosáhl nejvyšší hodnoty – 17 %. Díky tomu usuzujeme, že 1 Kč vložených celkových aktiv přinesla 17 Kč zisku. Oproti tomu v roce 2020 1 Kč vložených aktiv činila pouhé 4 Kč zisku. Lze předpokládat, že pokles rentability celkových aktiv byl vyvolán vyššími náklady na splátky úroku a nižším příjmem.

S výjimkou roků 2019–2020 se hodnota tohoto ukazatele nacházela nad doporučenou hranicí 9%, což naznačuje, že Elita s.r.o. hospodaří se svými aktivy efektivně.

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE – Return on equity)

$$ROE = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Vlastní kapitál}} * 100$$

Tabulka 17: Rentabilita vlastního kapitálu společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

	2017	2018	2019	2020	2021
EAT (tis. Kč)	13 980	24 032	12 386	6 757	19 641
Vlastní kapitál (tis. Kč)	109 333	123 744	149 271	152 167	159 731
ROE	13%	19%	8%	4%	12%
Doporučená hodnota (Růčkova, 2021)	10%	10%	10%	10%	10%

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Rentabilita vlastního kapitálu vypovídá o tom, kolik čistého zisku připadá na jednu korunu vlastních vložených prostředků. ROE se počítá jako poměr čistého výsledků hospodaření a investovaného kapitálu.

V letech 2017, 2018 a 2021 se tento ukazatel pohyboval nad doporučenou hodnotou 10%. V roce 2018 byl zaznamenán výrazný růst rentability vlastního kapitálu, kdy se tento ukazatel zvýšil o 6% a přesáhl hodnotu 19%. V této situaci lze konstatovat, že z 1 Kč kapitálu investovaného akcionářem připadlo podniku 19 Kč zisku. Navzdory tomu, v letech 2019 a 2020 tato rentabilita klesla a vykazovala hodnoty 8% a 4%, což činilo výnos pouhých 8 Kč a 4 Kč. V každém případě nejsou hodnoty v žádném roce záporné, díky čemuž lze považovat rentabilitu vlastního kapitálu společnosti za pozitivní.

Rentabilita tržeb (ROS – Return on sales)

$$ROS = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Tržby}} * 100$$

Tabulka 18: Rentabilita tržeb společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

	2017	2018	2019	2020	2021
EAT (tis. Kč)	13 980	24 032	12 386	6 757	19 641
Tržby (tis. Kč)	52 515	69 243	72 669	26 185	49 467
ROS	27%	35%	17%	26%	40%
Doporučená hodnota (Ivanilov, 2008)	5%	5%	5%	5%	5%

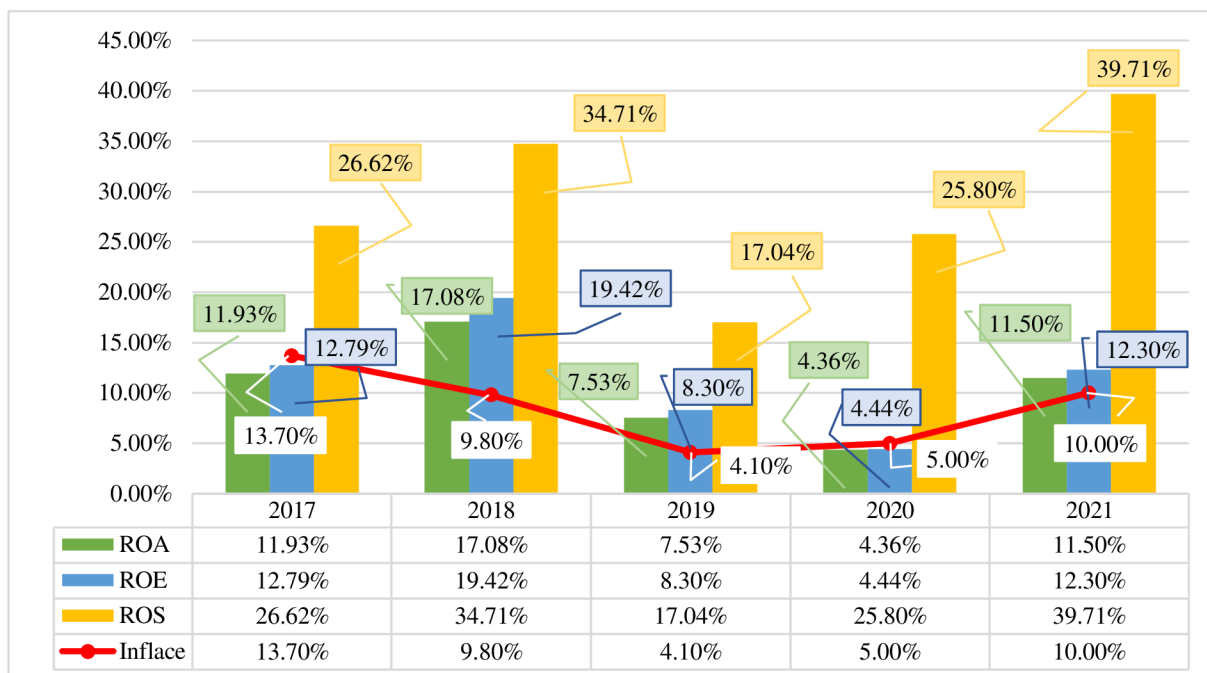
Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Rentabilita tržeb uvádí, kolik Kč zisku je obsazeno v 1 Kč tržeb. Čím vyšších hodnot dosahuje tento ukazatel, tím efektivněji podnik využívá své zdroje. Podle ukrajinského autora Ivanilov (2008) by se hodnota tržní rentability měla nacházet nad hranicí 5%. Po celé zkoumané období byla tato hranice splněna dokonale. V letech 2017–2021 rentabilita tržeb vykazovala mimořádně vysoké hodnoty. V posledním roce tento ukazatel dosahoval své nejvyšší hodnoty a činil osminásobek doporučené hodnoty. K odlišné situaci došlo v roce 2019, kdy tento ukazatel indikoval nejhorší hodnotu, 1 Kč tržeb přinášela společnosti 17 Kč zisku.

V grafu č. 12 je zachycen vývoj a průběh všech výše zmíněných ukazatelů rentability a inflaci na Ukrajině za sledované období. Když má být kapitál zhodnocen, je nutné, aby hodnota rentability byla větší než míra inflace. Tuto podmínku splňují všechny hodnoty až na rentabilitu celkových aktiv a vlastního kapitálu v letech 2017 a 2020, kdy byla míra inflace vyšší. Z grafu č. 12 je také patrné, že rentabilita celkových aktiv a rentabilita vlastního kapitálu mají celkem podobný charakter.

Podle Růžičkové (2021) a Ivanilov (2008) by měla být rentabilita z časového hlediska rostoucí. Z grafu č. 12 je zřejmé, že v měřeném časovém období toto doporučení úplně splněno nebylo. Naopak ROA a ROE měly po celou dobu tendenci převážně klesající. Po celou zkoumanou dobu se rentabilita tržeb pohybovala vysoko nad mírou inflace, i když ukazatele rentability tržeb v roce 2019 klesly, avšak od té doby jen narůstají.

Graf 12: Ukazatele rentability Elita s.r.o. s inflací za období 2017-2021

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o. a data Ukrajinského statistického úřadu 2017–2021

4.3.4 Ukazatele aktivity

Výpočtem těchto ukazatelů aktivity lze stanovit, jak efektivně společnost využívá svůj majetek. Aktivita hodnotí především, jak dlouho majetek zachovává hodnotu, než se přemění na peníze. Pro výpočty byla použita data z přílohy č. 1 a č. 5.

Rychlost obratu aktiv

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Celková aktiva}}$$

Tabulka 19: Rychlost obratu aktiv společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

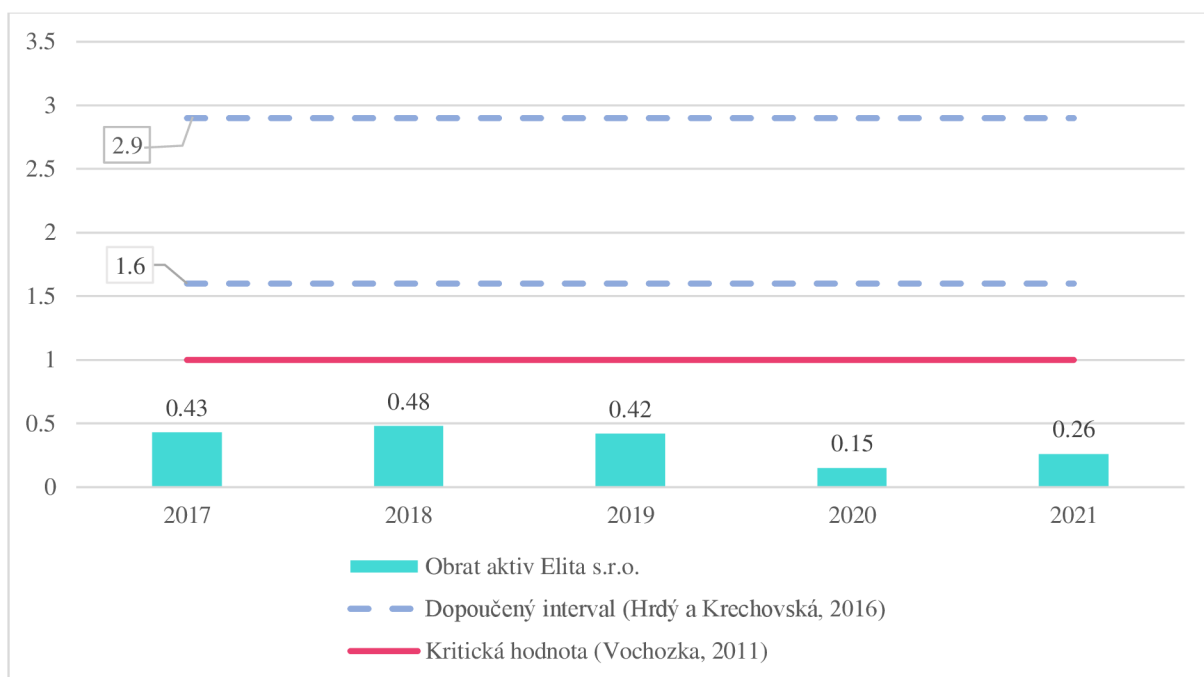
	2017	2018	2019	2020	2021
Tržby (tis. Kč)	52 515	69 243	72669	26 185	49467
Celková aktiva (tis. Kč)	121 682	143 282	172 060	177 234	191 980
Obrat aktiv	0,43	0,48	0,42	0,15	0,26

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Obrat celkových aktiv nám naznačuje, kolikrát se celková aktiva obrátí za rok. Hodnota tohoto ukazatele by se měla pohybovat v intervalu 1,6–2,9 dle autorů Hrdý a Krechovská (2016). Autor Vochozka (2011) naopak tvrdí, že zatímco daný ukazatel by měl být co nejvyšší, minimálně tedy 1. Graf č. 13 znázorňuje výši dosažených hodnot v porovnání s hodnotami doporučenými.

Z tabulky č. 20 a grafu č. 13 je zřetelné, že tuto podmínku Elita s.r.o. nesplnila ani jednou za pět let. Vypovídá to o tom, že po celé zkoumané období byla společnost schopná dostat svá aktiva do tržeb pouze z malé části. Tak nízkou hodnotu bychom si však mohli zdůvodnit tím, že čím blíže má společnost k výrobní činnosti, tím pravděpodobnější je, že se její aktiva budou obracet pomaleji. Oproti tomu nelze opomenout, že vybraný podnik drží příliš mnoho majetku a využívá ho nehospodárně.

Graf 13: Obrat aktiv Elita s.r.o. s doporučenými hodnotami za období 2017-2021

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Rychlost a doba obratu zásob

$$\text{Obrat zásob} = \frac{\text{Tržby}}{\text{Zásoby}}$$

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{Zásoby}}{\text{Tržby}/360}$$

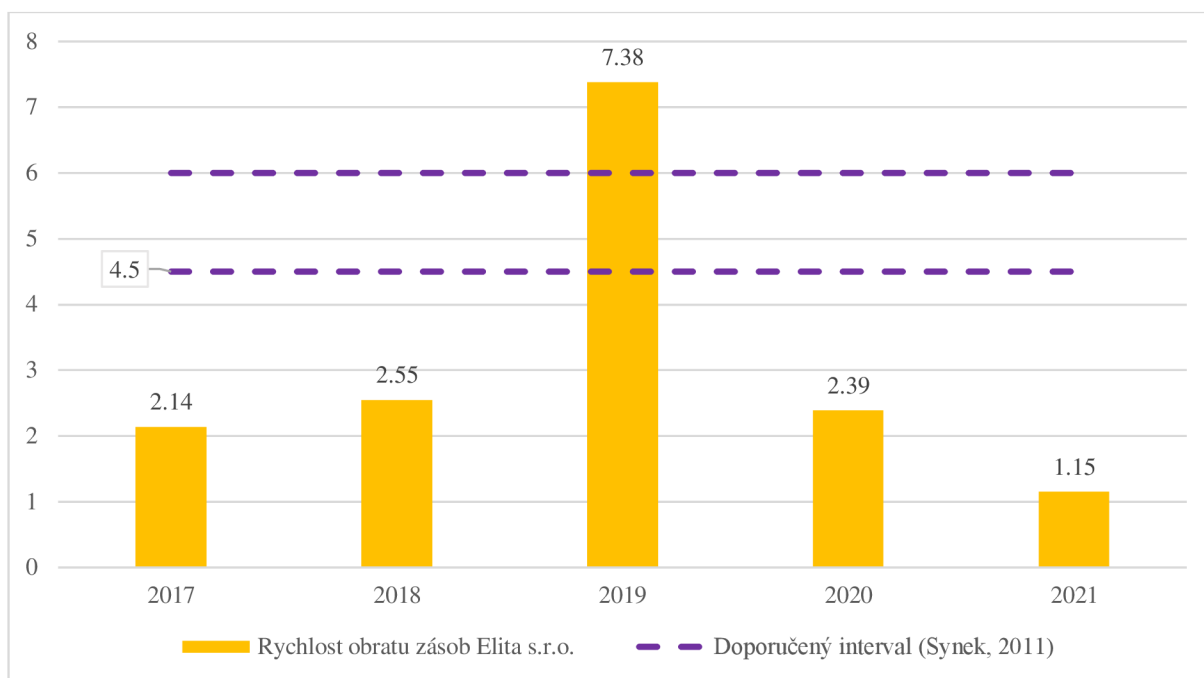
Tabulka 20: Rychlost a doba obratu zásob společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Tržby (tis. Kč)	52 515	69 243	72669	26 185	49 467
Zásoby (tis. Kč)	24 514	27 182	9 849	10 972	42 897
Obrat zásob	2,14	2,55	7,38	2,39	1,15
Doba obratu zásob (dny)	168	141	48	150	312

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Obrat zásob určuje, kolikrát je společnost schopná za rok dostat zásoby k prodeji neboli kolikrát jsou zásoby v průběhu běžného období prodány a znovu naskladněny. Podle tabulky č. 21, lze určit disponování společností přebytečným množstvím neproduktivních zásob. Doporučená hodnota by měla být mezi 4,5–6. Jak je, avšak patrné z grafu č. 13, rychlost obratu zásob Elita s.r.o. přesáhla doporučený interval jen jednou, a to v roce 2019, kdy byla tato hodnota 7,38. Lze to zdůvodnit tím, že ve zmíněném roce došlo k vyklízení prasečáků neboli likvidaci zásob. V ostatních letech byl bohužel obrat zásob nižší než doporučená hodnota, což znamená, že podnik měl velké množství přebytečných zásob. Nejhůře dokázala firma dostat své zásoby do tržeb v roce 2021 a to jen 1,15krát.

Graf 14: Obrat zásob Elita s.r.o. s doporučenými hodnotami za období 2017-2021

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Doba obratu zásob je ukazatelem, který vyjadřuje průměrný počet dnů, po kterých jsou zásoby vázány v daném podniku až do okamžiku jejich prodeje. Je-li zásobou myšlen výrobek je doba jeho obratu indikátorem jeho likvidnosti. Doporučený interval je 60–80 dní. Obecně platí, že čím vyšší je obrat zásob a kratší doba jeho obratu, tím lepší je situace v podniku.

Z tabulky č. 21 je zřejmé, že Elita s.r.o. na tom není dobře. Jediný rok, který vykazoval přijatelnou hodnotu je rok 2019. Jinak ostatní výsledné hodnoty za 4 roky přesahují doporučené několikrát.

Doba obratu pohledávek

$$Doba\ obratu\ pohledávek = \frac{Krátkodobé\ pohledávky}{Tržby/360}$$

Doba obratu pohledávek určuje průměr dnů, za jaké období zaplatí odběratele. Doporučená doba splatnosti v ČR se uvádí okolo 30 dní. Navzdory tomu na Ukrajině, kde vybraný podnik svou činnost provozuje se toleruje hodnota 362. Nehledě na to výsledné hodnoty nespádají ani do jednoho z intervalů. Delší průměrná doba obratu krátkodobých pohledávek znamená pro podnik větší potřebu úvěrů a tím i vyšší náklady.

Tabulka 21: Doba obratu pohledávek společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Tržby (tis. Kč)	52 515	69 243	72 669	26 185	49 467
Krátkodobé pohledávky (tis. Kč)	50 633	89 435	108 700	79 078	70 641
Doba obratu pohledávek (dny)	347	538	721	1 088	514

Zdroj: Účetní výkazy společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Jak již bylo zmíněno však Elita s.r.o. obchoduje s velkým množstvím majetkově propojených podniků, což značí, že k dluhům vůči vybrané společnosti nelze připočítávat dluhy majetkově propojených firem, jelikož jsou to vzájemně zadlužené společnosti.

Pohledávky od majetkově propojených podniků v roce 2021 (příloha č. 5) činily 32 825 860 Kč, což podle přílohy č.5 činilo 46,47%, jak již bylo avizováno ve vlastní části. Po jejich odečtu od částky celkových krátkodobých pohledávek obdržíme hodnotu 275 dnů. Výsledná hodnota doby obratu pohledávek je pořad příliš vysoká, ale přesto určuje přesnější dobu splatnosti faktur. Hodnota však nezahrnuje majetkově propojené společnosti.

5 Závěr a doporučení

Hlavním cílem bakalářské práce bylo vypracovat finanční analýzu pro vybraný zemědělský podnik Elita s.r.o. v období 2017–2021, pomocí vybraných metod zhodnotit ekonomickou situaci společnosti a doporučit opatření pro vylepšení aktuálního stavu. Pro výpočty absolutních a poměrových ukazatelů byly použity výkazy zisků a ztrát a rozvahy podniku.

Finanční analýza je hlavní metodou pro ekonomické hodnocení každého podniku. Její výsledky jsou užitečné a prospěšné pro rozmanité skupiny lidí, jež zahrnuje vlastníky, manažery, investory, akcionáře a řadu dalších uživatelů. Bez ohledu na odvětví, ve kterém podnik provozuje svou činnost, je vždy potřeba mít k dispozici finanční prostředky společnosti kvalitně zmapované, aby bylo možné označit hospodaření za úspěšné nebo neúspěšné. Nutno zmínit, že mimo jiné analýza různých ekonomických ukazatelů je nezbytně nutná pro vytváření podnikové strategie a plánů do budoucna.

Sledovaná společnost Elita s.r.o. je součástí agrárního sektoru ekonomiky. Jako hlavní předmět podnikání firmy lze označit chov a výkrm prasat. Pěstování a následně obchodování s obilovinami, olejninami, luštěninami a krmnými plodinami však mají na tržbách podniku taktéž značný podíl. K dnešnímu dni podnik obhospodařuje 977,46 ha orné půdy, z nichž 8% má v osobním vlastnictví a 92% pronajímá na základě pachtovních smluv. Živočišná výroba společnosti k 1.1.2022 zahrnuje 11 345 prasat, které se dělí na jednotlivé skupiny podle věku a pohlaví. V roce 2020 došlo ke kompletní obnově stáda, k čemuž došlo vlivem onemocnění základního stáda. Z tohoto důvodu klesl nejen průměrný počet prasat ve farmě, ale i výše tržeb ve zmíněném roce. Navíc v roce 2021 tržby z prodeje zvířat činily pouhých 19% z celkové výše tržeb.

Nutno zmínit, že majetkově propojené podnikatelské subjekty mimo jiné patří k nejvýznamnějším odběratelům. V roce 2021 se tržby z prodeje výrobku na 92% skládaly z pohledávek za zmíněnými společnostmi.

Po analýze absolutních ukazatelů aktiv a pasiv vyšlo najevo, že celková aktiva díky platnosti bilanční rovnice jsou totožná s celkovými pasivy. Změna celkových aktiv v průběhu let vykazuje rostoucí trend. Dlouhodobý majetek rostl pozvolně, avšak v roce 2020 došlo k mimořádnému zvýšení jeho hodnoty o 35,35 mil. Kč (221,05%). Ve stejném roce ale oběžná aktiva klesla o 30,18 mil. Kč (19,34%), i když před tím po celou dobu narůstala. V roce 2019

taktéž došlo k výraznému poklesu hodnoty zásob o 17,33 mil. Kč (63,77%), všechny ostatní roky indikovala tato položka tendenci k růstu.

Stejně jako aktiva, celková pasiva v průběhu let rostla. Vlastní kapitál se ve všech letech zvyšoval a dosahoval jen kladných hodnot. Obzvláště v roce 2019, kvůli nárůstu výsledku hospodaření minulých let, výše vlastního kapitálu vzrostla o 25,5 mil. Kč (20,63%). U cizích zdrojů je však tendence k růstu posledních pět let, ale nejvíce narostly první sledovaný rok – o 7,19 mil. Kč (58,23 %). Krátkodobé závazky se v průběhu let taktéž zvyšují, proto lze očekávat další nárůst. Největší růst byl poznamenán v roce 2018 o 58,23%. Žádné dlouhodobé závazky však společnost neměla. Po celou dobu hospodaření Elita s.r.o. nevytvářela žádné rezervy.

Pokud jde o výkaz zisku a ztráty, tak se po celou zkoumanou dobu náklady společnosti zvyšují. Celkové náklady Elita s.r.o. klesly jen v roce 2019 o 7 mil. Kč (13,87%). Provozní náklady nejvíce vzrostly poslední rok – o 9,6 mil. Kč (21,94 %). Nárůst provozních nákladů v posledním roce byl způsoben růstem tržeb z prodeje výrobků a služeb v roce 2021. Prodejní náklady v roce 2019 dosahovaly nejvyšší hodnoty 52,78 mil. Kč. Finanční náklady první rok výrazně narostly o 290 tis. Kč (617,02 %), následující roky naopak citelně poklesly o 332 tis. Kč (98,52%) a poslední rok vykazovaly nulovou hodnotu.

Během sledovaného období průměrná výše celkových tržeb činila v přepočtu 54 mil. Kč. V roce 2020 však celkové výnosy výrazně poklesly o 46 mil. Kč (59,65%), což bylo ovlivněno poklesem tržeb z prodeje výrobků, zboží a služeb, respektive hromadnou porážkou zvířat ve farmě.

V následujícím roce byl zaznamenán velký nárůst celkových aktiv, a to o 24 mil. Kč (77,02%). V roce 2019 byl zaznamenán ojedinělý skok finančních výnosů o 108 tis. Kč (10800,00%). Jinak ve všech letech se tato hodnota pohybovala v intervalu do 1 tis. Kč. Oproti tomu, provozní výnosy v průběhu všech pěti let narůstaly. V roce 2020 hodnota této položky klesla o 46 mil. Kč (59,59%), ale v posledním roce prudce vzrostla o 24 mil. Kč (77,02%).

Po vertikální analýze aktiv a pasiv lze definovat, že po celou dobu hospodaření podniku oběžná aktiva tvořila celková aktiva z největší části (od 71,03 % do 93,40 %). Celková pasiva za celé období tvoří z největší části vlastní kapitál (od 83,20 % do 89,85 %). Vertikální rozbor výnosů a nákladů společnosti odhalil, že provozní výnosy tvořili skoro 100% podíl na celkových výnosech. Finanční výnosy tvořili 0,14% podíl na výši celkových výnosů jen v roce 2019, jinak

vykazovaly nulový podíl po celé období. Stejně jako u výnosů, provozní náklady tvořili většinou část celkových nákladů.

Při analýze poměrových ukazatelů jako první byly zkoumané ukazatele likvidity. Konkrétně byla zjištěna okamžitá (I stupně), pohotová (II stupně) a běžná likvidita (III stupně). Při analyzování byl zachycen klesající trend likvidity společnosti. Likvidita prvního stupně se nacházela v intervalu 0,02 až 0,08. Tento ukazatel je výrazně pod kritickou hodnotou, což znamená, že vybraný podnik není schopen okamžitě přeměnit svůj majetek na peníze. Oproti tomu likvidity druhého a třetího stupně se nacházely nad horní hranicí doporučených hodnot, na nichž se shodovalo nejvíce autorů. Pohotová likvidita dosahovala hodnot 3,2 až 6,4. Ukazatele běžné likvidity se pohybovaly v rozmezí od 3,5 do 6,2. Nehledě na to, že společnost nedisponuje velkým množstvím nelikvidních položek je schopná uhradit své závazky včas.

Pokud jde o rentabilitu neboli ziskovost vybraného podniku, lze tvrdit, že všechny ukazatele se nacházely buď v rozmezí doporučených hodnot nebo nad jejich horní hranicí. Při výpočtech byla použita hodnota zisku v různých fázích: EBIT, což je výsledek hospodaření před zdaněním a odečtením úroků a EAT, což je čistý výsledek hospodaření po odečtení daní nebo výnosy po odečtu nákladů. V letech 2017–2021 nebyla ve společnosti odvedena žádná daň z příjmu, proto se čistý zisk se rovnal hrubému. Hodnoty ukazatelů rentability celkového vloženého kapitálu (ROA) a vlastního kapitálu (ROE) lze definovat jako výkonné, protože se pohybují těsně u doporučených hodnot. Rentabilita celkových aktiv oproti tomu v letech 2019–2020 klesla pod doporučenou hodnotu 9% a vykazovala hodnoty 8% a 4%. Stejně tak rentabilita vlastního kapitálu ve zmíněných letech klesla pod doporučenou hodnotu 10%. ROE v roce 2020 z 1 Kč investovaného kapitálu činila pouhé 4 Kč zisku. Vypočítaný ukazatel ziskovosti tržeb v roce 2021 je osminásobkem doporučené hodnoty, což je samo o sobě vypovídající. Udává, že na 1 Kč tržeb Elita s.r.o. dokáže vyprodukovat 40 Kč zisku. Jelikož se jedná o výkonnost podniku, u rentabilit obecně platí trend maximalizace, což znamená, že čím je větší zisk, tím úspěšnější zkoumaný podnik.

Třetím poměrovým ukazatelem byla zadluženost. Pomocí těchto ukazatelů bylo zjištěno, v jaké míře je podnik financován pomocí cizích zdrojů. Z rozvah za období 2017–2021 je patrné, že Elita s.r.o. neměla žádné dlouhodobé závazky posledních 5 let. Zároveň své krátkodobé závazky vůči obchodním partnerům plnila vždy včas. Z těchto důvodů úroveň věřitelského

rizika je výrazně nižší než doporučená hodnota 50%. Tento ukazatel se pohyboval v intervalu 10%–17%. Zároveň s tím, koeficient samofinancování společnosti při sečtení s celkovou zadlužeností dává přesně 100%, což odpovídá doporučení všech autorů. Míra zadluženosti se zřetelně pohybuje v doporučovaném rozmezí. Jako doporučený je stanoven interval od nuly do 40%. Míra zadluženosti Elita s.r.o. za cele období nabýval hodnot 11%–20%. Ukazatel úrokového krytí rovněž vykazuje velmi pozitivní hodnoty. Bezpečnostní polštář pro věřitele dosahoval ve vybraných letech hodnot 9 až 54,1. I když je vidět tendence k poklesu, úrokové krytí Elita s.r.o. je stále výrazně nad normou 3-8.

Posledním měřeným ukazatelem byla aktivita. Bohužel, žádný z ukazatelů aktivity neodpovídá doporučeným hodnotám. Velmi nízké hodnoty aktivity se časem zhoršují. Lze očekávat další úpadek, poněvadž se situace pravděpodobně nezlepší. Rychlost obratu celkových aktiv udává, že firma je nedostatečně aktivní vůči svým aktivům a měla by hledat možnosti, jak zpeněžit větší objem svých aktiv. Doporučené rozmezí hodnot je 1 až 2,9, ale výsledné hodnoty nedosáhli tohoto intervalu v žádném roce. Jinak řečeno, vybraný podnik má přespříliš vysoký stav majetku a dávalo by smysl ho částečně odprodat. Co se týče zásob, tak rychlost jejich obratu přesáhla doporučený interval 4,5–6 jen jednou v roce 2019. Koeficienty obratu zásob nasvědčují, že je nutné zkontrolovat, zdali na skladě nejsou zestárlé nebo poškozené zásoby, které neodpovídají určené hodnotě. Doba obratu pohledávek sděluje průměrný počet dnů, které uplynou od okamžiku, kdy podnik svoje výrobky prodal a do okamžiku, kdy za to obdrží peníze. I když se doporučená doba obratu pohledávek na Ukrajině a v České republice liší, není vypočtena v praktické části přípustná hodnota. Podle výpočtů vybraná společnost čeká na úhradu faktury za prodané výrobky necelé 2 roky. Finanční analýza má své nedostatky. Při výpočtu doby obratu pohledávek čítatel zahrnuje i dluhy majetkově propojených subjektů vůči vybrané společnosti, což není úplně vypovídající. V roce 2021 doba obratu pohledávek činila 514 dnů. Po odečtu pohledávek majetkově propojených podniků z výše celkových krátkodobých pohledávek se doba obratu výrazně snížila na hodnotu 275 dnů. Nehledě na to, že výsledná hodnota zůstala pořád příliš vysoko, určovala dobu splatnosti faktur ve vztahu k nepropojeným společnostem.

Na základě výsledků plynoucích z ekonomické analýzy hodnotím Elita s.r.o. jako stabilní podnik. Většina ukazatelů finančního zdraví podniku se během zkoumaného období pohybovala v rámci doporučených hodnot, tedy především ukazatele likvidity, rentability a

zadluženosti podniku. Nehledě na to, že hodnota jednotlivých ukazatelů naznačuje stávající problémy ve finanční situaci podniku – nedostačující okamžitá likvidita a horší efektivita využití aktiv. Vzhledem k výsledkům realizované ekonomické analýzy je možno vybranému podnikatelskému subjektu navrhnout následující doporučení.

Díky skutečnosti, že má Elita s.r.o. značné krátkodobé pohledávky, měla by se zamyslet nad zahájením opatření v této otázce. Jelikož jsou krátkodobé pohledávky ze 46% tvořeny pohledávkami majetkově propojených firem, možným řešením jejich vysokých hodnot by mohly být platby pohledávek formou záloh. Jedná se převážně o zaplacení části pohledávky. Rozsah záloh není legislativně definován, a tak záleží pouze na domluvě zainteresovaných stran jednotlivého závazkového poměru. Pomocí záloh by si Elita s.r.o. mohla zajistit dřívejší splacení pohledávek, a tím zlepšit i jejich dobu obratu.

Jak již bylo zmíněno, vybraná společnost má velmi pozitivní ukazatele zadluženosti, protože nemá žádné dlouhodobé závazky. Díky tomu, že ukazatele zadluženosti Elita s.r.o. jsou velmi nízké, by bylo ekonomicky účelné pořídit úvěr od finančního subjektu Raiffeisenbank na traktor. Jak již bylo zmíněno ve vlastní části, tento podnik nevlastní žádné zemědělské stroje, a sice ani kombajny ani traktory. Z toho důvodu, že plocha půdy obdělávané podnikem je menší než 1000 ha, nebylo by hospodářsky efektivní kupovat kombajn do osobního vlastnictví, poněvadž daný prostředek by nebyl využíván na 100%. Je rozumné si i nadále objednávat služby od jiných zemědělských společností na obdělávání půdy kombajnem. Pro společnost by bylo mnohem účelnější zakoupení traktoru značky Claas Xerion 5000 s příslušnými díly od oficiálního distributora zmíněné značky na Ukrajině. Částka požadovaného úvěru by se mohla pohybovat od 300 do 350 tis. eur. Dle programu na podporu subjektů agrárního sektoru Ukrajiny byla letos zavedena dotace, podle níž budou banky poskytovat zemědělským podnikům půjčky s úrokovou sazbou 5%, 7% nebo 9% dle konkrétního případu. I když je snadnější získat od finančního subjektu Raiffeisenbank leasing na zmíněný traktor, je mnohem ekonomicky užitečnější si ten stroj koupit ihned do osobního vlastnictví, pro zajištění možnosti okamžitého odepisování nákladů.

6 Seznam použitých zdrojů

Literatura

BRIGHAM, E., GAPENSKI, L. 1993. *Intermediate financial management*. 4. ed. Philadelphia: Dryden Press. ISBN 0-03-075482-8.

GRÜNWARD, R., HOLEČKOVÁ, J. 2007. *Finanční analýza a plánování podniku*. 1. vyd. Praha: Vydavatelství Ekopress. ISBN 978-80-86929-26-2.

HRDÝ, M., KRECHOVSKÁ, M. 2016. *Podnikové finance v teorii a praxi*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-449-2.

IVANILOV O. 2009. *Ekonomika pidpryyemstva: pidruch*. Kyjev: Tsentr uchbovoyi literatury. ISBN 978-966-364-885-9.

JINDŘICHOVSKÁ, I., 2013. *Finanční management*. Praha: C.H. Beck. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-052-2.

KALOUDA, F. 2016. *Finanční analýza a řízení podniku*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-591-3.

KNÁPKOVÁ, A., PAVELKOVÁ, D., REMEŠ, D., ŠTEKER, K. 2017. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, ISBN 978-80-271-0563-2.

LITVIN B., STELMAKH M. 2008. *Finansovyi analiz: navchalnyi posibnyk*. Kyjev: High-Tech Press. IBSN 978-966-2143-11-9.

MÁČE, M. 2006. *Finanční analýza obchodních a státních organizací: praktické příklady a použití*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing. ISBN 80-247-1558-9.

RŮČKOVÁ, P. 2021. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 7. akt. vyd. Praha: GRADA Publishing. ISBN 978-80-271-3124-2.

SCHOLLEOVÁ, H. 2017. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, ISBN 978-80-271-0413-0.

SEDLÁČEK, J. 2011. *Finanční analýza podniku*. 2., aktualiz. vyd. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-3386-6.

SUBRAMANYAM, K. R., 2014. *Financial statement analysis*. 8. vyd. McGraw-Hill Education. ISBN: 978-0078110962.

SYNEK, M., KISLINGEROVÁ, E. a kol. 2015. *Podniková ekonomika*. 6. přeprac. a dopln. vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck. ISBN 978-80-7400-274-8.

VOCHOZKA, M., 2011. *Metody komplexního hodnocení podniku*. Praha: GRADA Publishing. ISBN 978-80-247-3647-1.

Internetové zdroje

NATIONAL BANK OF UKRAINE, 2023. *Official hryvnya exchange rates* [online]. Official website of the National Bank of Ukraine. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerate-chart>

STATE SERVICE OF UKRAINE FOR GEODESY, CARTOGRAPHY A CADASTRE, 2023. *Main department of the state geocadaastre in Kyiv region* [online]. Dostupné z: <https://land.gov.ua/>

STATE STATISTICS SERVICE OF UKRAINE, 2023. *Inflation index 2000 –2023* [online]. SSC of Ukraine, 1998-2023. [cit. 2023-01-24]. Dostupné z: <https://ukrstat.gov.ua/>

7 Přílohy

Příloha 1: Zkrácená rozvaha v netto hodnotě společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

(položky v tis. Kč)	Číslo řádku	ROK				
		2017	2018	2019	2020	2021
AKTIVA CELKEM	001	121 682	143 282	172 060	177 234	191 980
Pohledávky za upsaný základní kapitál	002	0	0	0	0	0
Dlouhodobý majetek	003	8 025	11 134	15 993	51 345	31 838
Dlouhodobý nehmotný majetek	004	49	33	23	194	175
Dlouhodobý hmotný majetek	005	7 975	4 197	14 191	22 525	29 923
Dlouhodobý finanční majetek	006	0	0	0	1 890	1 740
Oběžná aktiva	007	113 657	132 148	156 067	125 890	160 142
Zásoby	008	24 514	27 182	9 849	10 972	42 897
Pohledávky	009	88 263	104 606	145 550	114 160	116 683
Dlouhodobé pohledávky	010	37 630	15 170	36 850	35 083	46 042
Krátkodobé pohledávky	011	50 633	89 435	108 700	79 078	70 641
Krátkodobý finanční majetek	012	512	9	10	291	145
Peněžní prostředky	013	361	349	451	388	355
Časové rozlišení aktiv	014	6	3	208	77,6	63
PASIVA CELKEM	015	121 682	143 282	172 060	177 234	191 980
Vlastní kapitál	016	109 333	123 744	149 271	152 167	159 731
Základní kapitál	017	39 474	36 000	39 823	38 793	35 714
Ážio a kapitálové fondy	018	479	437	483	471	433
Fondy ze zisku	019	1 461	1 333	1 474	1 436	1 322
Výsledek hospodaření minulých let	020	67 919	85 974	107 490	111 467	122 261
Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-)	021	0	0	0	0	0
Rozhodnuto o zálohové výplatě podílu na zisku	022	0	0	0	0	0
Cizí zdroje	023	12 348	19 538	22 789	25 067	32 249
Rezervy	024	0	0	0	0	0
Závazky	025	12 348	19 538	22 789	25 067	32 249
Dlouhodobé závazky	026	0	0	0	0	0
Krátkodobé závazky	027	12 348	19 538	22 790	25 067	32 249
Časové rozlišení pasív	028	0	0	0	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Elita s.r.o., 2017–2021

Příloha 2: Zkrácený výkaz zisku a ztráty v netto hodnotě společnosti Elita s.r.o., 2017–2021

Označení	(položky v tis. Kč)	Číslo řádku	ROK				
			2017	2018	2019	2020	2021
I.	Tržby z prodeje výrobků, zboží a služeb	01	52 515	69 243	72 669	26 185	49 467
A.	Náklady prodeje (včetně úprav hodnot)	02	37 772	44 674	52 773	17 373	27 037
*	Hrubý zisk nebo ztráta (ř. 01 - 02)	03	14 743	24 569	19 896	8 812	22 430
B.	Odbytové náklady (včetně úprav hodnot)	04	203	294	3 450	514	399
C.	Správní náklady (včetně úprav hodnot)	05	1 354	1 830	3 481	3 317	2 565
II.	Ostatní provozní výnosy	06	2 798	3 016	4 436	4 972	5 686
D.	Ostatní provozní náklady	07	1 413	640	4 536	2 217	3 060
*	Provozní výsledek hospodaření (ř. 03 - 04 - 05 + 06 - 07)	08	14 571	24 821	12 864	7 736	22 092
III.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku – podíly	09	0	0	0	0	0
E.	Náklady vynaložené na prodané podíly	10	0	0	0	0	0
IV.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	11	0	0	0	0	0
F.	Náklady související s ostatním dlouhodobým finančním majetkem	12	0	0	0	0	0
V.	Výnosové úroky a podobné výnosy	13	0	0	0	0	0
G.	Úpravy hodnot a rezervy ve finanční oblasti	14	0	0	0	0	0
H.	Nákladové úroky a podobné náklady	15	544	453	581	978	2 451
VI.	Ostatní finanční výnosy	16	0	1	109	0	0
I.	Ostatní finanční náklady	17	47	337	5	0	0
*	Finanční výsledek hospodaření (ř. 09 - 10 + 11 - 12 + 13 - 14 - 15 + 16 - 17)	18	-591	-789	-478	-978	-2 451
**	Výsledek hospodaření před zdaněním (ř. 08 + 18)	19	13 980	24 032	12 386	6 757	19 641
J.	Daň z příjmů	20	0	0	0	0	0
**	Výsledek hospodaření po zdanění (ř. 19–20)	21	13 980	24 032	12 386	6 757	19 641
K.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům	22	0	0	0	0	0
**	*	23	13 980	24 032	12 386	6 757	19 641
*	Čistý obrat za účetní období = I. + II. + III. + IV + V + VI.	24	55 313	72 260	77 214	31 157	55 152

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Elita s.r.o., 2017–2021

Příloha 3: Vstupní data pro výpočty horizontální a vertikální analýzy nákladů Elita s.r.o., 2017–2021

(položky v tis. Kč)	ROK				
	2017	2018	2019	2020	2021
NÁKLADY CELKEM	38 361	45 674	50 787	43 742	53 337
Provozní náklady	38 314	45 337	50 782	43 742	53 337
Výkonová spotřeba	8 405	9 209	26 334	24 339	31 600
Změna stavu zásob	553	501	456	646	978
Aktivace	0	0	0	0	0
Mzdové náklady	2 899	3 550	3 797	3 910	4 572
Náklady na soc. zabezpečení a zdrav. pojištění	609	740	804	867	985
Úpravy hodnot v provozní oblasti	0	0	0	0	0
Ostatní provozní náklady	25 848	31 337	19 391	13 980	15 202
Finanční náklady	47	337	5	0	0
Ostatní finanční náklady	47	337	5	0	0
Daň z příjmů	0	0	0	0	0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Elita s.r.o., 2017–2021

Příloha 4: Vstupní data pro výpočty horizontální a vertikální analýzy výnosů Elita s.r.o., 2017–2021

(položky v tis. Kč)	ROK				
	2017	2018	2019	2020	2021
VÝNOSY CELKEM	55 313	72 260	77 214	31 157	55 153
Provozní výnosy	55 313	72 259	77 105	31 157	55 153
Tržby z prodeje výrobků a služeb	52 515	69 243	72 669	26 185	49 467
Tržby z prodeje zboží	0	0	0	0	0
Ostatní provozní výnosy	2 798	3 016	4 436	4 972	5 686
Provozní výsledek hospodaření	14 571	24 821	12 864	7 736	22 092
Finanční výnosy	0	1	109	0	0
Výnosové úroky a podobné náklady	0	0	0	0	0
Ostatní finanční výnosy	0	1	109	0	0
Finanční výsledek hospodaření	-591	-789	-478	-978	-2 451
VH před zdaněním	13 980	24 032	12 386	6 757	19 641

Zdroj: Vlastní zpracování na základě výročních zpráv Elita s.r.o., 2017–2021

Příloha 5: Pohledávky majetkově propojených společností za rok 2021

Majetkově propojené podniky	Zadluženost (v Kč)
Agrotrade 2006 s.r.o.	24 449 127
Agro-ubd s.r.o.	4 096 389
Ambar s.r.o.	1 830 608
KyjivAgroResurs s.r.o.	1 674 078
Germes s.r.o.	566 667
Agrpek s.r.o.	125 297
Selektsiyny tsestr svynarstva s.r.o.	78 350
Terezyne s.r.o.	5 346
Celkem pohledávky majetkově propojených podniků	32 825 860
Kratkodobe pohledávky celkem	70 641 000
Podíl (v %)	46,47

Zdroj: Vlastní zpracování na základě interních dat Elita s.r.o., 2021

Příloha 6: Fotografie střediska Hai v roce 2021

Zdroj: Interní údaje Elita s.r.o., 2021

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratek

8.1 Seznam schémat

Schéma 1: Časové hledisko hodnocení informace 16

Schéma 2: Organizační struktura Elita, s.r.o.	31
Schéma 3: Řídící struktura Elita, s.r.o.	32

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Horizontální analýza aktiv společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021 (v tis. Kč, %)	38
Tabulka 2: Horizontální analýza pasiv společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021 (v tis. Kč, %)	39
Tabulka 3: Horizontální analýza nákladů společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021 (v tis. Kč, %)	40
Tabulka 4: Horizontální analýza výnosů společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021 (v tis. Kč, %)	41
Tabulka 5: Vertikální analýza aktiv společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	42
Tabulka 6: Vertikální analýza pasiv společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	43
Tabulka 7: Vertikální analýza výnosů společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021)	44
Tabulka 8: Vertikální analýza nákladů společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	45
Tabulka 9: Okamžitá likvidita společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	46
Tabulka 10 : Pohotová likvidita společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	47
Tabulka 11: Běžná likvidita společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	49
Tabulka 12: Ukazatel věřitelského rizika společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	50
Tabulka 13: Ukazatel samofinancování společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	51
Tabulka 14: Míra zadluženosti společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	52
Tabulka 15: Úrokové krytí společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	54
Tabulka 16: Rentabilita celkových aktiv společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	56
Tabulka 17: Rentabilita vlastního kapitálu společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	57
Tabulka 18: Rentabilita tržeb společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	57
Tabulka 20: Rychlost obrátu aktiv společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	59
Tabulka 21: Rychlost a doba obrátu zásob společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	61
Tabulka 22: Doba obrátu pohledávek společnosti Elita s.r.o. v letech 2017–2021	63

8.3 Seznam grafů

Graf 1: Struktura plodin na orné půdě v roce 2017 a 2021 (%)	33
Graf 2: Struktura vlastnických vztahů k půdě v roce 2021 (v ha, %)	34
Graf 3: Struktura živočišné výroby v roce 2017 a 2021	35
Graf 4: Podíl jednotlivých odběratelů na tržbách Elita s.r.o. v roce 2021	36
Graf 5: Struktura tržeb Elita s.r.o. v roce 2021	37
Graf 6: Vývoj okamžité likvidity za období 2017-2021 s doporučenými hodnotami	47
Graf 7: Vývoj pohotové likvidity za období 2017-2021 s doporučenými hodnotami	48
Graf 8: Vývoj běžné likvidity za období 2017-2021 s doporučenými hodnotami	50
Graf 9: Vývoj ukazatelů věřitelského rizika a samofinancování za období 2017-2021 s doporučenými hodnotami	52
Graf 10: Vývoj míry zadluženosti za období 2017-2021 s doporučenými hodnotami	53
Graf 11: Vývoj úrokového krytí za období 2017-2021 s doporučenými hodnotami	55

Graf 12: Ukazatele rentability Elita s.r.o. s inflací za období 2017-2021	59
Graf 13: Obrat aktiv Elita s.r.o. s doporučenými hodnotami za období 2017-2021	60
Graf 14: Obrat zásob Elita s.r.o. s doporučenými hodnotami za období 2017-2021	62